

308643 వ తిది నము ప్ర కటింప (బడును

VOL. 2.

చెన్న పట్టణము 1919 నం॥ జనవరి నెల 20 వ తేది గురువారము

NO 248

సంపుటము. ౨.

రాక్షస నామ సంవత్సర పుష్య మాస శుక్ల పాక్ష మిది

సంచిక ౨౪౮

గాంధర్వ పూట హార్మోనియలు

హిందూస్తాని కరాటక కీర్తన తగిలుగా ప్రత్యేకము కయ్యను చేయబడినది.

1 నెం. పూట రూ. 80-0-0
2 నం॥ గారంటీ 2 నెం. పూట రూ. 20-0-0 2 నం॥ గారంటీ 2 నెం. హార్మోనియములు తృప్తికరములు కానియెడల 11 నెం॥ జాలలోపుగా రిటర్న్ చేయవచ్చును. మానెద్దరు 17-18 మొదలు ఆనేకయితర హార్మోనియములుగలవు. ఉపాధ్యాయులు లేకనే స్వయముగా హార్మోనియం వాయించ నేర్చుకొనుటకు తగిన గ్రంథమునం దిప్పుడు క్రమాక బర్లార్ కృష్ణమచార్యుల వారి గాటక పాటలు సహాగలవు విశేషముగా ఖర్చునున్నదిగాని ఆలస్యముచేసి మోసపోకుడు. తెల 2 రూపాయల మాత్రమే. రోజుక, సింగర, రాత్రి, సక్, హంబర, బ్రయింపు వైకల్య కావలసినవారు మాకు వ్రాయుడు. మద్రాసు స్టోర్సు సప్లయింగ్ ఏజెన్సీ, 15 బ్రాడ్వే, మద్రాసు.

కాకినాడకోటిపల్లి మోటారుబండ్లు

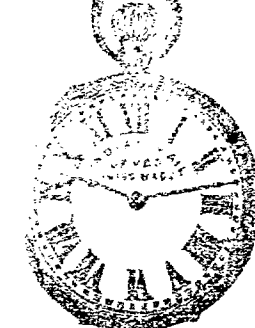
14 గురు జవాబుకెక్కి మోటారుబండి ప్రతిరోజున ఉదయము ౫ం 7-80 కు కాకినాడలో ప్రాంత మునిగి కచ్చేరి నెడుటవలన మోటారు బ్యాన్సు కంపెనీ ఆఫీసులో నుండి బయలుదేరి కోటిపల్లి ౫ం 9-40 కు చేరును. తిరిగి కోటిపల్లిలో ౫ం 10 కు బయలుదేరి ౫ం 12-30 కు కాకినాడ చేరును. ఉధ్యాప్తము, ౫ం 1-20 కు కాకినాడలో బయలుదేరి ౫ం 2-50 కు ప్రాజెరామ చేరి, తిరిగి ౫ం 3-20 కు ఆక్కిడ బయలుదేరి ౫ం 5-00 కు కాకినాడ చేరును. నలుగురు యెక్కి మా మూడు మోటారు కార్లు ప్రత్యేకము వయ్యువారికి మానెద్ద సిద్ధముగా నున్నవి. శ్రేష్ఠతగినికొనివారికి సంకలనము. కంసును చేరుకలస ఆనా పలకలు రవునకట్టు కట్టులు నాలుకా పూర్వముకంటే భరణ తగ్గించి విక్రయించుచున్నాము.

Telegraphic Address :- Motorcar Cocanada.
The English Motor transit Company,
Automobile Engineers
COCANADA.

ఇండియన్ మెయిల్ లీవరు వాచ్

5 సంవత్సరములు గ్యారంటీ గలది.

చుక్కని గొలుసుతో వెల 8.00 పోస్టేజీ 0-4-0.

ఇది మా గొలక కీర్తనకు బడినది కావున నెలకట్టకుండ ది. వెల స్వల్పమైనను ఫలభి కమని యనభవనాన తెలియును. దృఢమైన హామీనలచేత తయి బడి డప్పు ప్రాక్రమణ గ్లాసుదూము కలిగియుండుటచే చాలాకాలము నిలువక తృప్తికరముగ నుచేయును. గడియారము పెట్టె (ఇంగ్లీష్ మెయిల్) అను పేరంకన. పెట్టెలోపల గ్యారంటీ

పత్ర ములికించి యుండును.
ఇండియన్ మెయిల్ గ్లాసుదూము లేది వెల 2-3-0
చిరు రామా:- సుప్రీయరువాచ్ కంపెనీ.
హైదరాబాద్ వెం 167 నడగాను.

అందమైన 1916 కాలండరు

ముద్దుబొలికెడి మోహనాంగి సౌందర్యము, లావణ్యము, మృగత్వమారమ్యముగ లిఖించునబడినది.
జనవరి నెల 31 కు తేది తాళుకొనకపోయిన కాలాను కూర్చుంటుంది విలువగల మామండల గొనువానలకు క్యాలండరు అందించుక బంపబడును.

పోస్టు ఖర్చులకై అణచిటిని పంపవలయును.
ఇతరులకు వి. పి. ఖర్చులతో 0-4-0; 12-5 వి. పి. ఖర్చులతో రూ. 1-12-0.

అమృతాంజనము నొప్పులకు సిద్ధామృతము.

చుక్కని డబ్బీతో రూ. 0-8-0; డబ్బాక 1-5 రూ. 5-4-0.

తామర తైలము	పండ్ల పొడి	మోహినీ తైలము
డబ్బీ 1-5 0-4-0.	డబ్బీ 1-5 0-2-0.	సీసా 1-5 0-12-0.

పోస్టు ఖర్చులు ప్రత్యేకము. అనేక చోట్లలో విక్రయించబడును.
అమృతాంజనము డి పో,
109 ఫ్రేరి రోడ్డు, బొంబాయి. 6 తంబు శెట్టిపిట్ట, మద్రాసు.
కాయగ్రమవలన క్యాలండరులు కొద్దికలు ముద్రింపబడుచున్నవి వరఖాస్తులను తెంటనే సంపుకొనిన మాకాభంగము గలగను.

కాటోల్ పాదరు

స్వల్పము, చీమలు, ఈగలు, చిరుటలు మున్నగు కీడుల బట్టించు ఖరీదు లను నశింపజేయును. టీక 1-5 అ. 0-5-0

కాటోలు వత్తులు

కోమలము, ఈగలను నశింపజేయును, పారబోలును.
240 కట్టలుగల పెట్టె 1-5 అ 12
యితర వరకవ్యామలకు చీమలును వడకట్టిండ్లయందు కట్టలును వ్రేవలును, పుక్కుకేటికలను చిరుటలనుండి కాపాడును.
పోలుపంజెల్లు:- టీ. హర అండుకో.
1-11, స్క్రింగ్స్ స్ట్రీటు, బాబ్ బాక్, మదరాస్.

వనోషధి సారసవరిలా

(28)
ఇది కేహమనంబులు తెల్పురుగడ్డలను మరియు వకల చర్మరొగములను హానుజేయును. కీళ్లపోట్లు, పాతబామువుపోట్లు, కీళ్లవట్టు, రక్తవికారముగలగలిగిన అన్ని రొగములను దీనివలన నయమును. ఇది చర్మమునకు కాంతినికలిగించును. వాడెంతయు తులత పుష్టినిగలిగించును. సత్తురు కుద్దివలది వృద్ధిజేయును. దీనివలన శరీరమునకు బలము, ఆరోగ్యముకలుగును.
ఒక సీసామందును వాడిన తోడనే శరీరములో నొకవిధమైన మార్పు గనుపించును. రెండు సీసాలు వాడిన తోడనే శరీరము బాగుపడును. సీసా వెల రూ 1-4-0.
కుమారుమందు:- ఇది చర్మమునుపూర్తిగా బాగుచేసి రొగమును కుదుర్చును. భారతమధువల్లి(త్రాగు తు మందు) నాగల్లితైలము పైపూతకు మందు. ఈరెండుకలిసి నెలరోజులకు సరిపోవుమందు 5-0-0.
పోషకము:- వి. డి. సావంత్, గళక, పనసవాడి, నం. ౨, బొంబాయి.
Proprietor P. D. SAVANT Fanaswadi, No, 144 No. 2, BOMBAY.

ప్రపంచచరిత్ర

మూడవ సంచిక వెలువడినది.
గ్రంథకర్త:- గా. హరినర్సోత్తయరావు ఎం. ఏ.
శైలిసులభము కథలు చదివినట్లు చదువుకొన వచ్చును. బహుప్రాచీన కాలమునుండి లోకములోని అన్ని దేశములలో జరిగిన సంగతు లిందు వ్రాయ బడును. చందాకద్దతి అరుసంచికలకు రు. 2-0-0 అంచనాలి లేదు. ప్రవేశగుసుము లేదు.
సిద్ధమయిన సంచికలు వి. పి. గా పంపుచున్నాము.
కయ్యవాడు:- ప్రపంచచరిత్రకార్యాలయము,
(21) 145, కాళిక్తి, మదరాసు అని వ్రాయును.

వ్యవసాయాభివృద్ధి

వ్యవసాయాభివృద్ధి చేయుటకు కాస్త్రజ్ఞాన మాత్రమే...

భూమిని సుఖముగా ముంజుచుకొనెను. ఒకటి కొంత భూమి కలదు...

కొన్ని ప్రదేశములలో వారకొరకు జనులను తగ్గించి నివ్వెదరు.

యజమానుడు భూములను వ్యయముగ వ్యవసాయము చేయవలెనని...

భూస్వామిని ఎగురువోయి యంతరియమును, చొప్పున నడుపుచు...

యువతీజన క్రైస్తవ సంఘము.

మానూషిక గౌరవును అభివృద్ధి చేయుచు ఈ సంఘసభ్యులను విశ్రాంతిచేయుచు...

అనాదుడు నగర నలు జడ్డి అంటి... గోవింద బలవంతులకు...

కమ్మతావుల వెదచల్లునది సువాసనాద్రవ్యరాజము

ఆరోగ్యము, స్పింట్ కలిపినది కాదు. సుగంధపుష్పముల రసము...

కొద్దిమ అపిలుచేసెను. ఈ నెల 18 తేదీన హైదరాబాద్ అపిలుచు...

అమృతమునకు

మోటారు కారులు 1916 రకములు 18-22 H. P. మేక్సువెల్ కార్. రు 3250

ఈబండ్లన్నియు 5 నీట్లు గలవి. ఎలెక్ట్రిక్ సెల్సులతో...

వచ్చేవారము డెలివరీ యివ్వబడును కేటలాగులకు...

టెక్సకం వెని లిమిటెడ్, మదరాసు.

మెకానికల్ ఇంజనీయరు కావలెను

కళాశాలయందు మెకానికల్ ఇంజనీయరింగు నేర్పుటకును...

ఆంధ్రజాతీయకళాశాల, మచిలీపట్నం.

మదరాసు కార్పొరేషన్.

నీటిపనులను గురించిన నిబంధనలు. "వాటరువర్క్సు హేండు బుక్కు" అను పేరిట...

రివ్యూ బిల్డింగు మదరాసు 15వ జనవరి 1916.

ఆటోమోటివ్ బహారు (రిజిస్టర్)

Table with 2 columns: Item and Price. Includes items like 'ఆటోమోటివ్', 'స్పింట్', 'కలిపినది'.

సోలునజంట్లు:—ఆంగ్లో ఇండియన్ డ్రగ్ అండ్ కెమికల్ కంపెనీ, నెం 153 జూమాయనీరు, బొంబాయి.

ಎಂ.ವೈ.ಕೃಷ್ಣ

(వెసి డెంటు గారు తమి యిట్లు చెప్పిరి. కోట్సు గారిని విచారించుచున్న కార్యోచేషును వారికి లేదు. ఆ రిపోర్టు వెసి డెంటు చేత సెప్పెడు నుంబారయ్యెనో, అప్పుడు దానిబాధ్యత యంతయు వెసి డెంటుమీదనే యున్నది. కావున విచారించవలయు వారందఱును వెసి డెంటును విచారించుట యుక్తము. అందువలన నేనెంత విచారించుననుకున్నెవ నిలబడగలను. కన్సర్వేన్సీ ఓవర్సీల విషయమై చదువుకొనినకా యందుకు యెంతయు శ్రేయస్కరము కాని పానిటరీ ఇంస్పెక్టరువ్యోగమునకు ఇది మార్గము కదా గని యిండులో జేరు చున్నారని యిండులో నుండుటకు నెవరికిని నిష్ఠమున్నట్లు తోచజే. అట్లుండగాను. పురపాలకుదళము కొఱకు నేపనచేయువలసిన యాపనికే సిద్ధపడగల్గువారందఱు వలయును. తమవారత నంతులను గొంతులను పొడుచేయుకాచాము. ఏమియుమై సొచ్చుకొనుమాటల వాడవలసిన యవసరములేరుకాని, యనేక పర్యాయముల ఆనేక గృహములకు గను పిల్లలకు పీఠిలానికిబంపి కూర్చొనవలెయుండగా నెరుగుదుము. ఇది కూడనియలచాటు కాదని యెరుగును వాదింపవలయు. పిల్లకుదొడ్లు కావలసినన్ని తనస్వమాట వాస్తవము. అయినను తమకు సొంతదొడ్లున్న వాఁకూడ నిట్లు పీఠులపొడుజేయించుటకూడదు. మఱియు ఇండ్లనుజూచునది అద్దెలను ఎత్తుడుజేయుటయే కాని, తమయిండ్లలో వలయునగుపావులను జేయించువాలోచనలను జేయరు. వైశాల్యవారలో కొట్లకు అదేమిదనుగు అద్దెలకలవు. అయినను వానిలో చాలావానికి దొడ్లపయపాయము లేదు. ఇట్టి విషయములను గుఱించి వాగ్విముఖులు ఎవరైనను కొంత మాటస్వారంభింపవలెక తీరదు. కోట్సుగారు తమ క్షేమించనలేకుండ ప్రసాసాఖ్యము కొఱకు తోడ్పడజూచిరేకాని జేరుకాదు. వారి రిపోర్టులరంగాచార్యులుగారు వరహాస దూషణవాక్యములు అన్నవలొన్నిటిని జూపివారు ఇట్టి హాస్యములను దూషణములను కామస్వసభలలో పరిసాటి అయిపోయినవి. అని యంతగా ఆరోపణగా భావించ నవసరమలేదని చెప్పి చూపానిగారు విమించి.

కుదకు రామస్వామిఅయ్యగారు లేచి తమ తీర్మానములను వచ్చిన విమర్శనములకు జవాబుచెప్పారు. ఈరికొక్క బాధ్యత సంపన్నమైనదిగా కేరళవేసికొన దలచినచో, తమ ఖండనచరణలు సన్నిహిత మలాసాగారి విమర్శనలను చెప్పటకు సందేహములేదని చెప్పి తీర్మానమును మంజూరుచేయమని కోరిరి.

పిమ్మట కోకోన్ని పదవి భేదచర్యను జరిగినదని తీర్మానమును నిట్లు సకరించిరి "చెన్న పట్టణపు సాక్షాత్కారపు రిపోర్టులో 21 పేజీలో..... భాగములను తీసివేయవలయును".

వోట్లను వేయగా ఆధిక సంఖ్యలవలన తీర్మానము ఆమోదించబడినది. ఆర్థిక మాత్రమే వ్యతిరేకముగా వోట్ల నిచ్చిరి.

ఈ కేసు 7 తేదీ ప్రాంతీకుల కమిటీవారు తీర్మానించిన యుంచిన యంతముల పర్యాలోచనమునకు వచ్చినది. అన్ని యాంశాలకయ్యెను.

ఆక్టోబరు నవంబరు నెలలకు నిజీవసరి, మునిసిపాలిటీవారు దలసంబధముగు ఫండుయొక్క రిపోర్టును ఆమోదింపిరి.

ఎడమ భాగకారము.

మద్రాసు పోర్టుట్రస్టువారు ఎడమ భాగకారము ఎడమవారి జయింపబడిన కుసాకులతోనొకదానిని మద్రాసులో నుంచుటకు నొసంగుటకు ఆఫీసరును ప్రభుత్వమువారికి వ్రాయదలచి, మద్రాసు కార్పొరేషనువారినికూడ ఈయనీలో జేసుమని పోర్టుట్రస్టువారు కోరిరి. దానిపైన కార్పొరేషను ప్రెసిడెంటుగారు అందునకు తమసమ్మతిని తెలియబరచుచు పోర్టుట్రస్టువారికి వ్రాసినారు. ఈమాటకు కమిషనరులకు పెన్సి డెంటుగారు నిన్నటిసభలో తెలియజేసిరి.

రాత్రి 7 1/2 గంటలకు సభ ముగిసెను.

ప్రపంచమునందలి విశ్వవిద్యాలయములు.

చానిలో చదువుచున్న విద్యార్థులు.

మనదేశమునందు పూర్వముకంటె విద్యాప్రచార మధికమగుచు నే యున్నది. ప్రారంభ, మాధ్యమిక, ఉన్నతవిద్యాలయముల సంఖ్యయును వృద్ధిపొందినది. మరియు వానియందు శిక్షకులపొందు విద్యార్థులసంఖ్యయును పెరుగుచునే యున్నది. సర్వవిధ శిక్షాప్రచారమునందు వృద్ధియగుచున్న ఇతరదేశములకంటె మనదేశ మిప్పటికిని చాల వెనుకబడియే యున్నదని చెప్పవచ్చును. ఎస్. ఎం. డిగ్రీల యను మహాశయించే అండనుండి వ్రాయబడిన లేఖ ననుసరించి భిన్న భిన్న దేశముల యందు దెంతమందివిద్యార్థులు విశ్వవిద్యాలయములందు శిక్షకుల పొందుచున్నారో భరతఖండమునందు దెందరు విశ్వవిద్యాలయములందు శిక్షకుల పొందుచున్నారో ఈవివరణ మీ క్రిందికట్టి కనుబట్టి కొంతభాగము తెలియగలదు. ఈవిషయములు వై మహాశయించే నొక విశ్వసనీయ గ్రంథాధారమునుబట్టి వ్రాయబడినది. జనాభా లెక్కనుబట్టి ప్రతిలక్షముంది మనుష్యులలోను విశ్వవిద్యాలయ విద్యార్థులసంఖ్య నీ క్రిందివిధమున లేదు చున్నది.

అమెరికా సంయుక్త రాష్ట్రములు	లక్ష 1-3	280
స్విడ్జర్లండు	"	201
ఫ్రాన్సు	"	106
స్పెయిన్	"	86
ఆస్ట్రీయా	"	83
జర్మనీ	"	77
ఇంగ్లండు	"	74
నార్వే	"	71
ఇటలీ	"	69
జపాను	"	62
రష్యా	"	22
ఇండియా	"	10

అమెరికాయందు లక్షముంది మనుష్యులలో 280 మంది యును, మిక్సిలి చిన్నదియగు స్విడ్జర్లండునందు 201 మున్ను విశ్వవిద్యాలయములందు పఠించుచున్నారె. ఇంగ్లండునందు ఇట్టివిద్యాలయములలో 74 మంది మాత్రమే యున్నారె. మనదేశమునందన్నవో లక్షకు 10 మంది మాత్రమే విశ్వవిద్యాలయములవలన వెళ్లగలగుచున్నారె. కనుక నీ మనదేశముల భవధాన్యములకేగాక ఉన్నతవిద్యకునూడ దుర్భిక్షముకలగి హైస్కూలకల కాటకట్టుయొన్నట్లుదని జేరుగ జెప్పి నక్కరలేదు. ఒక విశేషము.

స్థానిక వార్తలు

కాలమానస్థితి;—నిన్ను నిధికోసస్థితి 88-7 మాత్రము, అధిమానస్థితి 82-6 మాత్రము.

ఒకకోత్రవ్యాపిస్తురు;—ఎమ్. బిట్ఆలి, బి.వి కంటాబు బార్-ఎట్-లా-మిల్ట్రెంబిల్ గారునిన్ను మదరాసు హైకోర్టు ఆడ్యోకేటుగా చేర్చుకొనబడిరి.

పట్టణాలోగ్యము;—కడచిన 15-వ తేదీ శనివారమునో సంకమైన వారములో మదరాసున 8 మందికి కలరా తగిలి 8 మంది చనిపోయిరి; 59 మందికి మూతికము పోసి 10 మంది చనిపోయిరి.

ఆర్టిలరీ నాటలీరుల పటాలము;— నేడు తెల్లవారి శ్రీ పెంట్లండు ప్రభువుగారు, శ్రీభుకాలములో మెస్సెటోమియా కణంకమున కేగనున్న ఉడరా సార్టిలరీ వాటంటీరుల పటాలమును పరీక్షించిరి.

శత్రువులతో వర్తకము;— శత్రువులతో వర్తకముచేయు సేయ మోపబడిన కేసుకో క్రవును పొంది కుట్టుటకు జే. సి. ఆడముగారు దానికి సంబంధించిన కాసములను వివరించిరి.

నల్లమందు నేరము;—రాసవరాజునవ్యతిరేఖముగ నెక్కువల్లమునుబట్టి కొనియెత్తుచున్నాడుననుగాను పొరెయవనుని గోవిందరాజులకు ఎగ్గోరుపోలిమ కోర్టులోను జుల్కానా విధింపబడినది. జుల్కానాచెల్లింపనియెడల రెండు వారములు శిక్షింపబడును.

మరియొక నేరము;—వై పేర్కొనబడిన మారు గేశకట్టియు అతనికొడుకును మరియొకరును ఈ మరెవ్వరేయిబడిన యింటిని సాధారణ ద్యుతగృహముగా నుపయోగించుచున్నారని జాత్రై పోలీసువారు మరియొక చార్జిని తీసికొని వచ్చిరి. అది నేడు విచారించబడును.

కార్పొరేట్ టూల్ పాడడు;—మదరాసు నందలి సెస్సులు అండ్ కంపెనీవారు తాము కొత్తగా చేయించిన వై సుడ్డపాడి దేవస్థానోకదానిని మాత్ర పంపిసారు. మూడవాల ప్రాంతములకు ప్రభువారి వై కంపెనీకా రొకమాదిరి దేవస్థానంజనప్రద పోర్టులో పంపెదమని తెలియబరచుచున్నారె.

సిర్దు జాత్యుద్ధారక సంఘము;—శ్రీ పెంట్లండు పోరువుగారు క్రిందటి పర్యాయము నుంగురూననకు వెళ్ళినప్పుడు ఈ సంఘమును సంతోష పూర్వకముగా సందర్శించి యుండిరి. ఇప్పుడే సంఘమునకు రు 100 ల విరాళమున గృహించివారు ఇందూరు మహారాణి హోల్కూరుగారు సంఘ విద్యార్థులకు విందుచేయు నిమిత్తము రు 50 ల నొసంగిరి.

జూదగొండు శిక్షింపబడుట;—కడచిన 18వ తేదీ పరెవ్వరేయిబడిన మునిగేశకట్టికిని తక్కిన 11 మందికిని ఒక్కొక్కరికి రు 50 ల జుల్కానా విధింపబడినది. జుల్కానా చెల్లింపని యెడల 7 దినములు కారాగృహవాసమువిధింపబడినది. జుల్కానాలకు కనూలగు నెడల, సగము మొత్తము పోలీసువారికివహుమానముగానియ్యబడునట్లుజూపింపబడినది.

మాంటినిగో శత్రువులకు లోబడుట.

అండను జనెసి 19-మాంటినిగోకు విధివశములేప్పివది కాదు. వెనుకను శత్రువులకు ఆర్పేయియముల కలరు. సరిహద్దున శత్రువులకులరు. ఇందువలన పోలిపోవుటకు మీలెను. వై స్యములు తమ మందుగుండునంతయు క్యయపరచి ఆలసియుండెను. ఇట్టిస్థితిలోగాని రాజును దొరతనమును శత్రువులకులోబడియుండెనుటకు సందేహములేదు. శత్రువులవ్వారా తెలియవచ్చుచున్న మరతుల వివరములు చర్చింప వచ్చును. అద్దప్ర మీసలై యొడినవారి సవర్తి పరిపరలకు నిధానుల నొనర్చుచున్నాను. కాని ఈగొప్పయొద్దమున మాంటినిగోయొక్క శ్రేయ సాహస చర్య కొరతపడలేదు. అని పేరిసు గంగున మాంటినిగోను కన్నలేటువాడు పోయిరించిరి.

ఆరోగ్యవిషయ కోపన్యాసము.

ప్రజలయొక్కయోగము నిమిత్తము ప్రభుత్వము వారేర్పాటుచేసి యిప్పించుచున్న ఆరోగ్యవిషయకోపన్యాసములలో మూడవవయినవిషయము నిన్ను సాయంకాలము విజ్ఞోరియాహాలులో రావుసాహేబు యు. రామరావుగారిచే నొసంగబడినది. గా. సర్. పి. ఎన్. శివస్వామయ్యగారు గా. ర. గా. స. సాధితత్వము వహించిరి. శ్రీ పెంట్లండు ప్రభువంకు తులు సభనలంకరించిరి. పౌరప్రముఖుల నేతలు వచ్చియుండిరి. డాక్టరు రామరావుగారు రుపవ్యసించుచు నిట్లు విమర్శించిరి:—గృహములందు ఆరోగ్యకాస్త్రమువలంబించుటకు నెవల, తక్కిన పట్టణభాగ మనకృతముగా నవలంబించును. కాబట్టి యారోగ్యసంరక్షణార్థమైన యభివృద్ధిలెల్ల గృహమునకే పొరెంభింపవలెను. ఇంట్లు చక్కగా కట్టబోనుటకు తెలియక మనస్సులు రోగపరంపరలకు కొనితెచ్చుకొనుచున్నారె. మహాచికికసు త్రయము యరల మరల వచ్చెడి జ్వరము మొదలయినవారును వ్యాధులకు నునుస్సులే కొనితెచ్చుకొనుచున్నారె. మహాచికి జ్వరాదిదానము వ్యాధులవిషయము విరకాల మింటునందనిచ్చుటయే యావ్యాధులకు కొనితెచ్చుకొనుట. గృహాలోగ్య సందర్భమునందె మనిషియములు ముఖ్యముగా పాటించవలెను. (1) గృహమునందు దుమ్ముగాని వ్యాధులకు సంబంధించిన విషయములుగాని యుండుట కలకాకా ముండగూడదు. (2) అతిశుద్ధపదార్థము అత్యున్నమైన వెంటనే నెడలికావుటకు తగిన యేర్పాట్లు గృహమునందుండవలెను. (3) గృహము లేచుగా నుండగూడదు. (4) గృహమునందు క్రొత్తగాలియు క్రొత్త నెల్లులను (నూర్యకాంతి) సవా ప్రసరించుచుండవలెను. (5) పరిశుద్ధముగా నడిచుకట్టిన జలవసతి యుండవలెను. ఈయెడల నిశుచులులగు గమనించి కట్టిన యిల్లు ఆరోగ్యకరముగా నుండును. పారిశుద్ధ్యము ప్రధానము. ఆరోగ్యవిచారణార్థము గృహములను మూడువిధములుగా విభజింపవచ్చును—(1) బంగళాలో రోటు యింట్లు (2) వీధులను రెండుప్రక్కలనుండెడి వరుసయింట్లు (3) వైజుమీడి గుడిసెలు. రెండవరకగతి యిండ్లలో జనసమృద్ధము విశేషము. మొత్తముమీద మాటికి 75 మంది యిట్టిగృహములందు నివసింపు వేదలే. ఈ జనసమృద్ధిశతచాలనస్థితి, భరతఖండగృహముల అట్టియిండ్ల కేరెడి చెత్తను యిటికిని అనేకఘంటలవరకును—ఒకొకప్పుడు అనేక దినముల వరకును—తీసివేయంపడవలెను. గృహమే కాక గృహ పొరెంతులు కూడ కలిశుద్ధముగా నుండవలెను. నేలమీద తివాచులను బెత్తెత్తచాలవలన పలుకుట మంచికాదు. అందుములమునుటికేవలను. వీధులను పరిశుద్ధముగానుంచుట కవిచికాలములుగాను ఋజువులుగాను సమముగాను నుండవలెను. తూములు చక్కగా నేర్పడియుండవలెను. లేనియెడల గృహపరిసరములకు కుదిర్చుకొనుటకు నుంచుట యశంభవము. శ్రీరజలకారోగ్యవిషయకమైన విద్యను నేర్పనశాని, ఆరోగ్యసంరక్షణార్థము చేయబడు వ్యయ మంతయు వ్యర్థము. పౌరసమాకారము లేకుండ పారిశుద్ధ్యము లభించునదికాదు. అదియే యారోగ్యము. ఈమువిషయక సందర్భమున విషయనిరూపణార్థము లాంతరపటుములకూడ విశేషముగా ప్రదర్శించబడిన విరదనంకర మగానసాధిత శివస్వామయ్యగారు రుపన్యాసమున ప్రసంగ ప్రిదర్శనముల రెంటికిని మెచ్చుకొని యిట్లు ప్రస్తావించిరి.—నిని విశ్వసించుటకును కని గృహించుటకును భేదపడికము. ఈగవలన కలిగెడి చెటువులకు ప్రిదర్శనము వలన స్పష్టపడినది. అది చూచినవా రీగలమీద నండెత్త, బ్రియాన్నించినను వింతకాదు. ఈగలమీద మార్యమేగాక, పారిశుద్ధ్యభంగ కారణము లన్నిటిమీదను నెత్తుట యచితముగా సంతోషకరమున నగును. డాక్టరు రామరావుగారు నిష్పత్తిపాతిముగా ప్రిదర్శించిరి. తాము మెంబరుగానున్న కార్పొరేషనువారి లోపములను పోయి లోపములనుకూడ తెల్లడించిరి. జైకార్పొరేషనువారి లోపముల తెల్లె ముపబడిన ప్రుస సభ్యులు తన్నుచూచువారి. కార్పొరేషనువారిలోపములను కప్పివుచ్చుకలెనని కాని తక్కువగా చూపలెననికాని నేకభిప్రాయపడలేదుకాని, పౌరులు తమ సొంత లోపములను కూడ గమనించుట యచితమని నేమాపించెదరు. ముదింబడిన లోపములలో నీకలక్షణములకు దారిద్ర్యమును అజ్ఞానమును జనసమృద్ధి నును కారణములు. పారిశుద్ధకర రాత్నమేలొక్క నునెడల వారియరుగువారి చుట్టుపట్టులకు బాగుచేయుట సాధ్యముగను; వైశోపములును చాలవరకు తీటుగా. వేదవారి కింట్లు కట్టుననునవ్యకగూర్చి యొందించి నమర్చించుటకు విశేష కాలము కావలెను; కార్యాలలోల వారుకన్న నివారణార్థము ప్రియత్నించుట కనువగును

విషయానుక్రమణిక.

వ్యవసాయము	2
కలకత్తా దౌర్జన్యము	3
మద్రాసు కార్మికాగ్రేవకో	4
ప్రభుత్వ పాఠశాల	5
కామరూపము	6
మహానగరపాలక సంఘము - కర్ణాటక	7
బెల్జియం	8-9-10
విదేశీయ ముద్రాపత్రము	11-12-13
ఇంగ్లీషు భూమిపాఠము	14
కామరూపము	14

ఆంధ్రపత్రిక

1916 వ సం॥ రమ్య జననా నెల 20 వ తేది

గురువారము.

మానగరపాలకసంఘము-వరము

నిన్నటిదినము మా నగర పాలకుల సమావేశము జరిగెను. ఆసమావేశమున విచారణకు వచ్చిన విషయములలో నొక్కటి నగరపాలకసంఘమునకు సంబంధించి నగరపాలక సంఘమునకు లోబడి నడచేయుచుండు ఇంజనీరు జేతను ఆరో కోట్లుగాను సిద్ధముచేసిన రిపోర్టు దీనిని రికార్డు చేయవలసివచ్చి అదిగా కాగితముల కొట్టులో నుంచవలసినది అని సి. పి. రామస్వామి అయ్యగారు ఉపపాదించుచు నొక పెద్దతొడుగును చేపెట్టిరి. కోట్లుగాను వీధు లేళ్ళియుండును, వానిని సుభద్రపరచుటకు నిష్పాదెట్టిసాధనములు కలవు, నుం చెట్టి సాధనములు కావలయును మొదలగు సమస్యలను వివరించి యూరొండిక నగరపాలకసంఘమును గురించియు ప్రజలను గురించియు నచ్చలచ్చల సరికప్రసంగము లొనర్చి యున్నారు. ఇట్టి యధికప్రసంగములకు రెండు కారణములు కలవు. మొదటిది కోట్లుగాని వన నగరపాలకసభ్యులు నియమించినవారు గారు వారి వదలికి నధికారులను నియమించు నధికారముక్రమం తప్పమువాదే పెట్టకొని యున్నారు. కావున నాయధికారమునకు వచ్చువారు నిజమునకు నగరపాలకులకు లోబడి పనిచేయవలసినవారే యైనను తాము నగరపాలకుల సేవకులు కామను భ్రమకు నాస్పదులగు చున్నారట. రెండవకారణము నేటిదినము నున నగరపాలకాధ్యక్షత వహించియుండు మెలోని గారికి మనఅధ్యక్షములయెడలకల మహాతిరస్కారముల చెప్పక తప్పకనున్నది. వీరు తమ 1914-15 వ సంవత్సరపు పరిపాలనా కార్యనివేదముననే పారిశుద్ధ్యాధికారములకు బ్రాహ్మణులు పనికి రాదని వ్రాయుటయు ప్రజల వైపునుండి సహకారము లేదనియు ఇతను వారెంతయో చెయవలసి యున్నారనియు వాకొనుటయు సంభవించుట నాడే తెలియ చేసితిమి. కుప్పతొట్టుల సమస్య వచ్చినప్పుడు ప్రజల అధ్యక్షములను వారు లక్ష్యముపెట్టక ప్రవర్తించుటయు ప్రజా ప్రతినిధులకును వారికిని కొంతదూరము వాగ్వాదము లగుటయు మొదలగునవి తెలియ యున్నవి. అప్పుడంతయు అధ్యక్షులుగారు ప్రజలలోపముల నెంచుచు గొప్ప ప్రజా ప్రతినిధుల సహకారమును కోరుచు

వచ్చినట్లుండుటచేత నుకరీతిగా సమస్యలు కుగురు కొనుచు వచ్చెను. ఎట్లైనను నేరు మెలోనిగారికి పౌరస్త్వం యభ్యసముల విషయమున తృణీకరణము మెలోనిగారు నుండుట మాత్రము మొదటి సంగియే విశేషముగను వచ్చుచున్నది ఆ కారణము చేత అధ్యక్షులుగారికి కమిషనరులకును పరస్పర సంబంధములను గురించి అప్పుడప్పుడు కాగ్యాదములు వదలలేదు. ఈ చంద్రాయంతయు తాము నగరపాలక సంఘమువారి సేవకులు కామను కొనుచుంటే కోట్లు ఇత్యాదుల ప్రవర్తనను మార్చినదగుటకు సంజేహము లేదు. అది కారణముననే కోట్లుగాను బహిరంగముగను ప్రకటనార్థంబును నివేదనమున ప్రజల అధ్యక్షములను కమిషనరుల వదవడికలను 'హాఫ్' మను పేరిట విశరీతముగా ఖండింప దొరకొనినారు. ఈ క్రింది రెండు వాదములు గమనింపదగియున్నవి.

“పారిశుద్ధ్యకాళిలో ఒకరునీకలలో ఒకరునీకలలో బాధ్యులు అయ్యారు. వీరు వీరిని చేయటానికీరియత మార్పులు లేట్లు పోవడమును బహు యత్నములు లేదు. కాన నిజముగా నతాభిమాను కలవారై యుండల కాన కా పం అలవాదకరముగానుండి తీవరత. కొంత అనవకాశము అతాభిమానక తప్పదు.”

“పారిశుద్ధ్య ప్రజాసమైద మంది యుండలేదు. అది ఇటీవల తప్పింది. మామూలు భంగము చేయుట మిక్కిలి కష్టము. అందుకు చాలకాలముపట్టును.” ఎక్కడ అందుము ను మాడగారు, ఎక్కడ ప్రకటనమును అందింపవలెక, అటు గానవీరిజ్ఞాపకేయలింగము గారియతడు అది అధ్యక్షులుగారు వాడుచుండు కాక్రమాలకు ఈమామూలునకు కొంచెం సంబంధమున్నట్లు కనుకట్టుచున్నది”

ఇవి ప్రజలకు సంబంధించినవియే కమిషనరులును ప్రజలలోనివారే కావున వారికిని కొంత వరకు నన్వయును ననుటకు సందియము లేదు. కమిషనరులకు సంబంధించియే కోట్లుగాను ఇతర పలములలో కమిషనరులు వివేకముతో ప్రవర్తించినారనియు ఇట్టి యుపక్రమము కమిషనరులలో నెక్కరినుండి యున్నవమై యుండుట యదృష్టమనియు ఈ తీర్మానము ఎప్పటివలెనే కేకలకు నడమిచ్చినదియు మున్నగు వ్రాతలకు వ్రాసి యున్నారు. ఇట్టివ్రాతలకు కోట్లుగారి నివేదనము నుండి కొట్టిపారవైచి దానిని దాఖలుచేసికొన వలసినదని సి. పి. రామస్వామి అయ్యగారు ఉపక్రమించిరి. నగరపాలకులకు లోబడినయధికారి నగరపాలక సంఘమువారిని ఖండించి రిపోర్టు వ్రాయుట నాయధికారమును ధిక్కించుటయే యగుననియు బ్రాహ్మణులకు పారిశుద్ధ్యాధికారులకు మతము అడ్డమురా దాయునున్నగు మాటల నుపయోగించుటలో తమధర్మమును నిర్వహించుచుండిన యుగోగ్యులను ననవసరముగా ధర్మ దూరులుగా పరిగణించు నన్యాయపరిస్థితి యేర్పడు ననియు ఇట్టి విపరీతములకు బహిరంగ లేఖనములలో నడమిచ్చుటతగియుండలేదనియు రామస్వామియ్యరు గారు ఖండించిరి. అవల చర్చ బహుదూరముజరుగున దయ్యెను. అందులో జి. ఏ. నటేశ్వరగారు లేచి నిజముగా కోట్లుగా రుపయోగించిన మాటలు అధ్యక్షునివేయని పల్కి తమ యసమ్మతిని చెప్పిరి. మెలోనిగారు ఎప్పటివలె సామముగా సంగతుల నాలోచింపక మహాదూరముగా స్వయంతయు సాహిత్యము మొరలుపెట్టిరి. తాము కోట్లుగారి రిపోర్టును నామోదించి యున్నారట.

కావున కోట్లుగారిని ఖండిండుట య.న తమ్మును ఖండిండుటయట! ఎవ్వరువలదని? సి. పి. రామస్వామి అయ్యగారు నుమ్రుకీరిని ఖండన తమకు సరిపోవునెడల మెలోనిగారు తామే దానిని తలధరింపవలసియుండును. అందుకు తమ్ముడు తామే యభినందించుకొనవలసియుండును. అంతయు తప్పక యీ అధ్యక్షులు క్రింది యధికారులను నగర పాలకసభ్యులను గౌరవించుటకు విచారుచున్నాడని తీర్మానింపగలదు. ఇట్టి తీర్మాన మొదవరకు నగరపాలకుల సహాయపేతులైన మెలోనిగారే సాధనముగా నాలోచింపవలసి యుండును. తాముచుకులై నంత మాత్రమున దేశమంతయు నగర మంతయు నొక్క అధ్యక్షుని కాలముననే పాశ్చాత్య పద్ధతులయెడల నుత్సాహము చూప వలయు ననుట అపార హాస్యద్రవ్యి యనుటను స్పష్టముగా తెలియజరిచి ప్రజా ప్రతినిధులు అధ్యక్షులుగారి యిష్టమునకువ్యతిరేకముగానై ననకొట్టుగారియధికారసాములనురిపొప్పుచుండికొని వేయుటకు తీర్మానించి యుండుట సంతృప్తికరము, హైందవులు ఆత్మగౌరవమును కాపాడుకొనగలవారని చూపి యుండుట యానందప్రదము. మొన్నటిదినమే కదా లాక్ ఛెస్టుగారు మన గవర్నరుగారి యాజమాన్యముక్రింద మాటలాడుచు నగరపాలకాధికారులు నామో పాయమున పనులు నెరవేర్చవలయు ననియు పోలీసు నాకరీలవలె ప్రవర్తించరాదనియు తమకును ప్రజలకును కల దూరమును తగ్గించు కొనుటకు ప్రజా ప్రతినిధులను ఉపసంఘములుగా నుపయోగించుకొన బ్రయత్నింపవలయు ననియు నుపన్యసింపినారైరి. ఈలోపుగ ఈరాజధానిలో ప్రభు గణ్యులు నీ నగరపాలకసంఘ కార్యక్రమమున ఇన్నటి వైపరీత్యము కలుగుటకు కారణమేమి? కోట్లుగారు కాక, అధ్యక్షులుగారు కాని ఏ ఐరోపీయును వ్యాపార సంఘమునకో అధ్యక్షులుగా నుండిన పక్షమున ఆ వ్యాపార సంఘమును గురించి ఆ వ్యాపార సంఘముల కాధాభూతములగు జాతులనుగురించి యిట్టిచూపులు వ్రాయ సాహించియుండురా? అంగ రాజసిద్ధులను ప్రకటనను నభిలషించు పేర యలింగములుగా వర్ణించి యుండురా? తాము ప్రభుత్వమువారిచే నిమిషములైన మాత్రమున తమకు స్థానధర్మములులేవని యర్థమా? కోట్లు గారిని నింపించుటకు కమిషనరులకు హక్కులేదని మెలోని గారనిరికదా! ఆమాటలలో నీమర్థ మేమైనను నిమిషియున్నదా! అట్టినిమిషియుండు నెడల ముందునకు నింక నెంతయో ఘర్షణ రాక తప్పదు. ప్రభుత్వమువారు నేడే తగినచర్య బుచ్చుకొని అధ్యక్షులుగారును ఇంజనీరుగారును ఆరోగ్యాధికారిగారును మువ్వరును స్థానికధర్మములు కలవారే యనియు ఆధర్మములను నెరవేర్చుటలో నగరపాలక సంఘమునకు యజమానులకు వలె కారవము చూపవలసియున్నారనియు హెచ్చరింప వలసియున్నది. లేకున్న ఈనగరపాలనాసంఘము యొక్క యంగనిర్మాణక్రమమును ప్రజాహితేపరముగా సంస్కరింప నైన సంస్కరింపవలయును. రెండును చేయని యుప్పుడు నుద్రాసు నగరమునకు స్వపాలనయొక్క భాయమైనను కల దనుటకు న్యాయముకానరాదు. నేటిదినము ప్రజలద్రవ్యము నెంతో వ్యయముచేసి లాక్ ఛెస్టువంటి వారిచేత

నిష్పించుచుండు నుపవ్యాసము లన్నియును వ్యర్థములు. ఇవి యన్నియు కట్టిపెట్టి నగరపాలకభవనమున నేరపోగుభటానో అధిష్ఠింపజేయుట సమజసమన్విత ప్రాప్తము కావలయును గాక యని కోరుచున్నాము. సహజముగా నాలోచనలో ప్రవర్తించు మెలొపిగారు హైందవ వక్షమును కూడ గమనించి కీర్తిగాంతురు గాక యని విశ్వసించుచున్నాము.

రైల్వే సదుపాయములు

ఇటీవల మేము ప్రకటించిన గోదావరిజిల్లా సంఘమువారి రిపోర్టులో నొక్కయంశము మిక్కిలి జాగరూకతతో గమనింపదగినది కలదు. రైల్వే స్టేషను లీ దేశమున నెన్నియో వహజన సమృద్ధమునకు నాలవాలమైనవి యభివృద్ధి యగుచున్నది. ఆ సంఘమువారు కాకినాడ సామర్లకోటలను మాత్రము పేర్కొనినారు. జిల్లాను గురించి వ్రాయునప్పుడంతకంటెను హెచ్చుగా పేర్కొనుటలో నర్థముండి యుండదు. కాని ఆంధ్రమండలమును మాత్రమే యాలోచించినను కాకినాడ సామర్లకోటలకంటె నెన్నియోపగుల మనుగులు జనసమృద్ధముగల స్టేషనులును బెజవాడ మున్నగునవి బయల్పడగలవు. ఈ స్టేషనులలో సామాన్యముగా నాగరకత్తము వహించినవార ముకొను పురుషులకేటికెట్లుకొనుటకు అవకాశము కలుగుట కష్టమునుపోయి యున్నది. మూడవ క్లాసు ప్రయాణీకులగతి జగద్విదితము యుండగా ప్రత్యేకించి వర్ణింపఁపెసిన యనసరములేదు. ఒక్క పర్యాయము నాలుగు రైళ్లు వచ్చుకొంటికి టిక్కెట్ల కిటికీల వద్ద నొక్కరిపై నొక్కరు పడుచు మూగియంకు వేసవేల ప్రజను బెజవాడలో కాంచిన వారందరును ఆ చుట్ట టిక్కెట్టు కొనుట యునునో యజ్ఞ మొనర్చి ముగించుట యు నొక్కయెత్తని గ్రహింప గలుగుదురు. చూపరులగు సుగవాళికే యిరీతిభావ ముదయించుచు నొంటిపై ప్రయాణము చేయవలసిన స్త్రీ స్థితి యెట్లుండ వలయునో యూహించుకొని జాలని మానవులందఱు సమ్మచునాము. ఇట్టినిష్పత్తి సభవింపుచుంటేనేకా స్త్రీలొంటిగా ప్రయాణము నొకటిపెట్టినప్పుడు అనేక పర్యాయములు తాము పోలింపచున్న సేషనులకు టిక్కెట్టు పొందక మాయే దగ్గఁజేషనులకు టిక్కెట్టు పొందుటయు ఒక్కొక్కవేల ప్రవృత్తి పోనడవిగానుటయు సభవింపుచున్నది. ఎవ్వరినైనను వేడుకొని టిక్కెట్టులు తెప్పించుకొనుటయే స్త్రీ స్థితి యనసలగు పనుచునాదు. పక్షితు లిల్లులను జేసి ఏకారణము చేత స్త్రీకు రైల్వే ప్రత్యేకము పెట్టె లేర్పాటు చేయబడియున్నదియో ఆకారణముచేతనే స్త్రీలకు టిక్కెట్టు లిచ్చుటకు ప్రత్యేకము ర్పాటులు చేయవలసియున్నది. ప్రత్యేకము పెట్టెలు ఏర్పరచుటకంటెను నిష్పత్తి పక్షితులలో ప్రత్యేకము ప్రత్యేకము టిక్కెట్టు పాసము లేర్పరచుట ఎక్కువ యత్యేక సరేయము. కారణము బండ్లలో చేరిన పిదప క్రమముగా సర్దుకొనవచ్చును. స్త్రీజనముకదా యని సహజముగానే యితరులు కొంతవరకు అనుకూలము కలిగింతురు. సమయమునకు బండిలో నెక్కువారుగలపో వేళ కలదో మించిపోవునో అను హడావుడిగా టిక్కెట్టులు కొనుక్కొని పట్టుపాసమున నెవ్వరు వెళుక వారు ఎవ్వరు ముందువారు అని చూచుటకు వైస ఎడముండదు. ఇట్టిసందర్భములలో స్త్రీల టిక్కెట్టులకు నితరులపై నాధారపడక తప్పకున్నది.

ఇతరులపై నాధారపడక టిక్కిలిలో స్త్రీల నుంచుట ద్రవ్యమును వారినంయు స్వీకరించునట్టి రైల్వే వారికి సయోమార్గము గాదు. ఈవయమును గోదావరి జిల్లా సంఘము వారు నచ్చుజెప్పజూచి నను రైల్వేవారికిరింకక యుండుట ఆశ్చర్యకరముగా నున్నది. ఈవయమును చర్చకు దెచ్చి గోదావరిజిల్లా సంఘమువారు నిజముగా ప్రజకు నుపకార మొనర్చినవారై నా రనుటలో సందియము లేదు. రైల్వేమూలధనమున తొబడికొమ్మిదికట్లు ప్రభుత్వమువారిద్వారా హైందవ ప్రజ పెట్టినదియై యున్నది. దానిమీద నుభయుగా లాభము ననుభవించుచుండు కంపెనీలు సంవత్సరమున కొక మొదటితరగతి యెలపియను ప్రయాణికునికొరకుండు దిగుము మొదటి తరగతిబండిని రైల్వకు దగిలించి యుంచుదురట గాని ఎవ్వడో ప్రయాణముచేయగల యూరోపియను యూరేషియను మగవానికి ప్రత్యేకించి బండ్లచుడినమును దండుగగా త్రిపుచుండ నియ్యకొందురట గాని పెద్ద పెద్ద స్టేషనులలో పై రెడవసో వారికి వేరువేరు సదుపాయములనుచేసి యుంచుటకు నియ్యకొందురటగాని క్రిందిజనులు కలుపాటులను పడు హైందవనాథిమణులకై ప్రత్యేకముగ నేర్పాటును అత్యవసర మునచోట చేయనియ్యకొందురట! ఇట్టి నాజాకులేప్పిన నడవడిని ఈకంపెనీలు ఈ దేశమున దక్క ఇతర దేశములలో జూపగలవా! నూకుం జూపి ఏ ఏవయమున సంశ్లిసంకల్పములు ప్రభుత్వమువానికి తెలియబరచి వారిచే దగినవి చేయించుట న్యాయమును నవసరముననుని తోచుచున్నది.

అది ఎవ్వరిని?

ఇట్టిదియు ఆలోచ్యతావ్యవహారము దాక్కు యు. రామరావుగారు చేయు సమయమున గో. శివస్వామయ్యగారు ఆగ్రాసాధిపత్యము వహించి. రామరావుగారు ఈ నగర పాలకుత్వమును గురించి ముచ్చటించునప్పుడు నగరపాలకసంఘమువారి అవయముల కొన్నిటిని కనుబడి. పుజల అవయముల కొన్నిటిని నూచించిరి. నగరపాలక సంఘపు అవయముల మాత్రమేను ఆక్రమ సమాజే మొనవారు పుకొనానూచాధ్యాయముల పుచ్చేవరట! అది గో. శివస్వామయ్యగారికి గట్టిపడి కాదు. కావున వారు ఆంధ్రోపస్వామయ్యచే ముసందర్భముననగరపాలకసంఘముయొక్క అవయముల కిప్పితము నుదేశము కనుక లేదని చెప్పెను. నూడ పుజల చేయదగిన పరిశ్రమను గురించి గొప్ప వ్యాఖ్యాన మొనర్చిరి. అందులో ఇట్టి ఆకారోద్ధిగికి కారణములు పుజల చేతకలదు. వారి అభిప్రాయ, స్థానికసమృద్ధికు సరి న్నిచ్చుటగా బట్టిరి. వీరిని పొగొట్టదగినవారైతవ్వలో ఒక్క ప్రతిగాల మాలోచించి యుండియుండెన గో. శివస్వామయ్యగారు తరియొక పొంతకు బట్టి ఈవ్యవస్థింది యుండు రకు టకు సందియు లేదు. గో. శివ కనికెట్టియు సయోమంతు నాలోచించి రైల్వకు తరయొకకార కాలము. పుత్రి వోటను అభిప్రాయ అక్షయములనెరింగివార య్యకు దివ్యా కాళున ఏకాధానిలో గో. శివస్వామయ్యగారు తామే అధిపతులయ్యున సంఘములకి కట్టుకలతో వైస నిర్వ భోదిక విద్యకు పుకకకెట్టులకు వీరే పుచ్చుకొనవచ్చునా? ఏల యడ్డుపడుచున్నా? పుచ్చుకొనవచ్చునా? దాదర్శియును సమృద్ధియును బాటల సామాన్యపాసల కలవియ? ప్రభుత్వమువారు కదా మొదట ప్రావలయ? ఏల గో. శివస్వామయ్యగారు ప్రభుత్వమువారిచే కనిక ప్రతికారములను చేయింపగలదు? వీరేకదా స్థానికస్వరూపాల సాధ్యములు కూడ వైయున్నా?

ఒక రెడ్డి ముఖము కోర్కూరు తాలూకా బుచ్చిరెడ్డి పాలెం కాపురముల బెజవాడ జిల్లాలోగల రెడ్డిగారు 18 వ తేదియందయమున బుచ్చిరెడ్డిపాలెంలో స్వస్థులైతారు. వీరికి నుమారు 42 సంవత్సరములు అందును వీరు అధ్యక్షులగుటలు. సంకీర్ణులకు యధాశక్తి పార్టీకము లిచ్చుచుండి. ఆంధ్ర వాద్యమునుసంధును కవిత్వముండును వీరికి అదర మెక్కువ. ఒక విశేషము.

గ్రీనులో ధరలు హెచ్చుట.
ఏప్రిల్ 19:—వర్తమాన కమిషన్లుపై చాచుధరలు జేయుచుండి రనియు ఈవిధమువారు ధవార్తన మొనర్చునట్లుయై తెక్కలు జేసికొనుచుండినయు వర్తక సంఘప్రతినిధులు కాంప్రైజిట్ రాజుగారికి దిక్కువించుకొనిరి.

రైలు విమానములు ధ్వంసమగుట.
అండ, జనవరి 19:—బెర్లినులో రైలు విమానములు ధ్వంసమైనవియు మూడవదానికి బలమగు వచ్చును కలిగినదియు ఎలాబెట్లె కత్తిక వ్రాసెను

మాంటిస్గ్రో ఆస్త్రియా రాయబారములు
నిలువ బడుట
మాంటిస్ గో నేను నిర్వీరము.

మాంటిస్గ్రోకు లొంగిపోయిన ప్రయంతులు చాల శిశువున జనబడినదని ఫ్రాన్సుకు అధికార యుద్ధము వాయవార్త వచ్చినది. మాంటిస్గ్రో వారికి విధించిన వరములు వారికిష్టము కాకపోవుటచే ఆస్త్రియకులకు వారికి రాయబారములు నిలిచిపోయినవి.
ప్రత్యేక సమాధానములకు మాంటిస్గ్రోనుసేస లిచ్చుగింత లేదు. ఇంకను ఆస్త్రియావారు న్యూస్పేపెస్సివ్యానా నెలవరించినవరములు వారికి బొత్తిగనచ్చుటలేదు. యధరములగులకు పురుషుల సందర్శనై దేశములకంప నిశ్చయించిరి. స్త్రీలు గూడ యుద్ధమున పాల్గొనరు కారణమున పురుషులతోపాటు విదేశములకంప ఆస్త్రియావారి మగలు అందుచే మాంటిస్గ్రోను నైకులు జర్మనియు నేలలో కలసి పోరాడును.

జర్మను ఆయుధనిర్మాణ శాలలు
అండ, జనవరి 19:—ఇదిగో ఆయుధనిర్మాణమున

య్యుచుండిన జర్మను ఆయుధనిర్మాణ శాలల పరిశీలన పుజల పనులు చేయుట కింపబడినది ఆ నేకవిషయముల వార్తలవలన తెలియచున్నది. చాలమందికి నిర్మిత శాలలు ముగిసిన పిమ్మట గూడ పుత్యేక కేటాయింబిచ్చి వెళుక పనిచేయుచుండిరి. ఇప్పుడెటుల పుదేయులదని ఖయిదీలయెద్ద దొంగిల ముత్తరములవలన తేలుచున్నది దీనికి కారణమేమో అధికారులు తెలుపుటలేదు. అపవ్యవధానము లేకపోవుట నీ కారణమని తోచుచున్నది.

నిర్బంధ శాసనము.
అండ, జనవరి 19:— 1916 వ సంవత్సరము 18 వ ఏడువచ్చునాని సేవో చేయకొనబడెను. బహుశా వీరుగూడ

నేనులో వేరవలసికలము వచ్చువరకును పోరుజరుగుట అసంభవముగాదు. ఇప్పుడనుకొని దత్త దేరియో కారలసిందలకు. నెలకులవలయిద్ద అతికొన్నవానికి చాలకాలముకురుకు జరుగును గాని వపున విస్తారముగ నైకులు కారలసి యుండుటచే నిపుడే వాగ్రంభి.పులకందం మియతలంబువని బోసిన లాగాను ఉడిదిరి.

కామ్యోజామలలోకైతేకభావము సామాన్యప్రజలలో కనబడెను. వారునులతోను జాతీయభల పుత్రిధులతోను కార్యోర్యాహక సంఘములతోను మాత్రమే హెచ్చుగా కనబడుచున్నది. భావముగా రెట్లు కృతిరేకముగ నుండకూడదని ఇంకపకార పరిణామౌ కొందరు సభచేసి తీర్మానించిరి

విద్యోపట్ట ప్రాత్యులు మారగానకు విషయమునొక సభకు చేయగల పరిణామౌ స మాన్యకుకర వినిస్తరు గారి సభ్యులగా నుంచుటకు మొదట నిశ్చయించిగాని ఆతదధ్యక్షులుగా కాండిన గలభా జలకునది యరియొకరి కారదనికి వినియించదలంచి ధనమికాణము నిర్మాసనేనకు నూచన పని కాన్యకవాయకు లకుచున్నార గాని ప్రజలది సత్యము గాదని గ్రహించిరి. కాన నిట్టి లేనిపోని యనుమానము కలుగకుండ చేయవలసి యున్నది.

పుత్రికాపహిమార్తము:—ఇంటికొత్తము (పగతీయకొత్తము) అనుపత్రికను ఫ్రాన్స్ బామగో గా మరేభావలలో గాని యున్నను హిందూదేశమున నొకలలోగాని భూభాగమున గాని గానీ అగూడదని అభిప్రాయపడినది

పెన్నెలదొంగసానిగారి యంటిని దోచుకొనుట:—లాహూరులో పాపాద్రియారుగా రచ్చింకొంకల బుచ్చుకొనున్న కీర్తికేసులకు డాక్టురు పెన్నెలగారియంటిని దోచుకొని రని పంనాయిమనుక తికవ్రాసింది ఈకొవడిజగునని యి దొంగల పెన్నెలకొంగసానిగారి పట్టుకొ:పోయి దోచుకొనుచుండు జూమయిచ్చా రని యి విదిన కేరీలికింది ఆకారణమునవామె అచునికొండుటలే వొంగలు ఆమెకొరకు వాకుచేసేరని గూడతెలిసింది.

బరోపా మహా సంగ్రామము

నాకానిరోధ ఫలితము—అమెరికా తంత్రవార్త

మొదట పాఠము యొక్క—ప్రేక్షక కథనము

కెనడాకు నిర్బంధ నైకకాలము కర్తవ్యములు—ప్రధానమంత్రి ప్రసంగము.

కెనడాకు నిర్బంధ సందేశము.

లండను జనవరి 17:—నూతన సంవత్సర గంభీరమున కెనడాకు గారు రమ్యవారికిల సంవత్సరమున జన్మమునకు శతాబ్దము సంతోషమును సంతోషమును ప్రత్యేకముగా జూపినది. జన్మమునకు శతాబ్దమును గృహించునట్లు చేయుటకు సంధిమాట తలపడెను. రమ్యవారి త్యాగమును శాస్త్రమును విశ్వవిదితము.

ఇంగ్లాండు

దొరతనము.

ఓడకర్తకము.

లండను జనవరి 18:—ఇటీవల దొరతనమువారిని యొడలను తమనియోగమున నుంచుకొన మొదలిడిరి. ఇందువలన యమున నోడన గ్రహణ పలువురు పలువిధములగా నాలోచనల జేయుచున్నారు. ఈ యొడలలో నిటూరియా మున్నగు దేశములకు బాగుచు పంపెదరనియు మరల తిరిగి స్వదేశమునకు వచ్చుచో ధాన్యపు సకల దెచ్చుకర్తలకి ఓడల విడుదల చేయుదురని టయుచున్నట్టి వార్తలు విన్నవి. భారతీయ శివుసామలందు సకల లెక్కించుకొనటయే గాక మండు గుండుసామల తయారీ కకర్తలకు గావలసియున్న మాంగ సినులోహమును కొంత దెచ్చు కర్తలకి మధ్యధరాసముద్రపు ప్రాంతములందలి యొడల విడుదల జేసి రని తెలియుచున్నది.

ఆదాయపునన్ను దిగుబడితము చేయుట.

లండను జనవరి 17:—అధినివేశముల ముఖ్యమంత్రిలు కొలదినిములలో లండనునందు సమావేశము కానున్నారు. పిరు సమావేశమొప్పును ఆదాయపునన్ను దిగుబడితము చేయుటవలన కలుగు నిష్పంపల విషయమున వారు తప్పక సలహా జేయకయ్యెదరు. వాంఛించుచున్నట్లుగా కంపెనీ వారు తమ ముఖ్యకార్యాలయమును లండనునండి బొంబాయికి మార్చి నిర్ణయించెను. ఈవిశ్వము మీ పన్నులను గలిగినది. టిమూరురాజ్యము కారణములనుబట్టియేగాక వాణిజ్యకార్మిక కారణములను బట్టియు నిరసింపదగియున్నది. ఇంగ్లీషువారు తమ గౌరవమును దగినట్లుండుటకు కలసిన పరికరములకై వారు స్వదేశమున కలవర్తనే గొనెదరుగాని విదేశీయసరకుల గొనరని యభిప్రాయమున తెలియుచున్నది. భారతవర్షమునందలి భాగస్వామి లైయున్నవారి కెక్కువ వచ్చును విధింతుమనుటచే దొంత్రమువారు తమంతలామే చెందు విధముల నప్తమును దెచ్చిబెట్టుకొనుచున్నారని టయుచున్నట్టి వార్తలు విన్నవి.

నిర్బంధసేవా చట్టము.

లండను జనవరి 18:—నిర్బంధనైక సేవాచట్టమునకు మన నిన్నటిదియు జాగ్రత్త ఫలితముగ 1915 సం॥ నకుండు రెండవతేది కిటివల్లదివానము జేసికొనినవారందరు నిచట్టమువిషయమున సవివాహితులగు పరిగణింపబడుదురని తెలియ. మొదట 1915 సం॥ ను ఆగష్టు 15 తేది నిర్ణయింపబడిన గాని తరువాత కనుక 2 తేదికి మార్చిరి.

లండను జనవరి 19:—నిర్బంధనైక సేవాచట్టమున సేవర్పరచుడిన విధానము మారలేదు. అనగా నీచట్ట మెక్కి కర్తించునో వారు మొదట పరీక్షాధికారులకర్తకు జూపాలెను. వారు దీని కేసునందొకటివారిని ప్రత్యేకపట్టికయందు జేర్చరలయ్యెను. ఇట్లుజేర్చబడినవారు చాలమందికాకనే ఆర్డర్ ఇశ్చాకాన్ని నడుపరించి నీరిని నైపుమునజేర్చరలయ్యెను. అని కామన్సు సభలో నైపు గానొకసంవత్సరము నుపపాదించిరి. ఈసంవత్సరపు తిరేకులు, 283 సమృద్ధివారులు 58.

కయోమితి.

1915 సం॥ ను ఆగష్టు 15 తేదికి 18 సంవత్సరముల ప్రాయము వచ్చువారి నేగాక ఆరవగూడ నాప్రాయమువచ్చువారిని ఈచట్టమున జేర్చరలయ్యెనని మేజరుజనరలు సర్ ఇవిర్ చార్లెస్ గారు రుపపాదించిరి.

లాంగ్ గార్లు చెప్పిరి.—చట్టమిప్పటివలె నున్న సేవిజయము గలుగుటకు కావలసినంతమంది నైపుమున జేరుదురు. కావున నీసంవత్సరమున కెనడా గారి కిట్టములేదు. సవరణను క్రిందిచిరి. వాదసంవత్సరమున స్మిత్తు గారు నైపుమున జేరి 80 లక్షలనుండికొక కొక్కనినైన నుదిసియుండలేదని జెప్పిరి.

లైట్ లిబరల్ క్లబ్

లండను జనవరి 19:—నిర్బంధ నైక సేవా చట్టమున నైపు గారు రుపపాదించిన విధానమునుబట్టి వారు తమ ప్రాతినిధ్యమునకురాజీనామా నియ్యరలయ్యెనని లైట్ లిబరల్ క్లబ్బు వారు తిర్మానించిరి.

చిక్కుడుగింజల యెగుమతి

లండను జనవరి 19:—దాల్చినండి తలసభజేతులకు జపానీయులు చిక్కుడుగింజలనుగాని చిక్కుడుచమురునుగాని ఎగుమతిజేయక యుండవలసినదని బ్రిటిషువారు గోరాయని కామన్సుసభలో ప్రతిపక్షగా గోరార్లు జెప్పిరి. ఈవిషయముగూర్చి యాలోచనలు జరిగెను కాని యెగుమతిని నిషేధించుట దుర్లభముగనందెను. శత్రువుల కిసరములు జేరకుండుటకై నితర విధానములు మేలనివోచెను.

బ్రయండుగారి రాక.

లండను జనవరి 19:—నిన్నటిదినున బ్రయండుగారు లండనుకు వచ్చిరి. నేటిదినున మిశ్రిమండలి మంత్రులు లండను నగరమున సమావేశ మగుదురు.

చీనా పరిస్థితి.

లండను జనవరి 19:—మొంట్రియోలో జరిగిన తిరుగుబాటు వలె నిక తిరుగుబాటులు గలగలజేయుటకై చీనాదొరతనమువారికి వెకింగులోనిరాయవారల సాయమును జేరుచు చీనావారి విజేతాంగముంతిరేఖల సంపిటులు గాకేమియులేలియదని కామన్సుసభలో గోరారు జెప్పిరి.

నాకాముట్టడి.

లండను, జనవరి 18:—నాకాముట్టడి ప్రమాదమున కిర్లకతో కూర్చుండుచోట్లు కత్తిక వాషింగ్టనుండి వచ్చిన వార్త నొకదానిని బ్రకటించెను. ఈవార్తయందు 1915 సం॥ ముసందలి మొదటి వదిమాసములలోను తలసభజేతులకు జోయిన సరకులను 1918 లో నతేకాలములో బోయినసరకులను దెలుపబడిన.

తలసభజేతులకు ఎగుమతులు.

	1915	బు.పె.లు	1918
గోధుమలు	50000000		19000000
మొక్కచొన్న	28950000		18750000
పిండి	5100000	బా.లెలు	1417000
మాంసము	91500000	పా.లు	80900000
పొదరత్తులు	4800000	జరలు	462000
దూది	1100000	బస్తాలు	53000
మోటారుబండ్లు	20000000	చొ.లెలు	1800000

జర్మనీకి ఎగుమతులు.

	1915	బు.పె.లు	1918
గోధుమలు	15000		12000000
మొక్కచొన్న	15000		6000000
పిండి	0	బా.లెలు	140000
మాంసము	272000	పా.లు	1100000
పొదరత్తులు	0	జరలు	471000
దూది	194000	బస్తాలు	1700000
మోటారుబండ్లు	2800	చొ.లెలు	775000

మాంట్రియో ప్రభువు.

లండను జనవరి 19:—ఇంగ్లాండులో బూబాలోనున్న స్వచ్ఛమైన మాంట్రియో ప్రభువు గారు చచ్చారు. వారికిను బాధపడుచునే యున్నారు.

నాకాదళి ముట్టడిని తీవ్రముగ జేయుట.

లండను జనవరి 19:—న్యూయార్కు:—పేజ్ గారును బరోపాకు ప్రెసిడెంటు విల్సన్ గారు సంపిన ప్రత్యేకరాయబారి యగు కర్నలు మానుగారు జర్మనీ నాకాముట్టడిని బ్రిటిషు వారు తీవ్రముగ గావించునన్నారని ప్రెసిడెంటు విల్సన్ గారికి తెలిపిరి. నాకాముట్టడి తీవ్రముగ నడపిచో తలసభవాణిజ్యమును గూర్చిన వాగ్వాదము నశించునని అమెరికావారివార్త కామొడిపుచున్నారు.

నిర్బంధ సేవాచట్టము.

దొరతనమువారి సవరణ.

లండను జనవరి 19:—నిర్బంధము కార్మికవిషయమున యనున ర్తిపకుండ దొరతనమువారు రుపపాదించిన సవరణను కార్మికప్రతినిధు లాప్పిరి. ఈ చట్టము నడుపరించి జేర్చబడినవారిని మున్నందు నావికాసంఘమువారు బుచ్చుకొనుట కభ్యంతర ముండగూడదను మరతునిద దొరతనమువారి సవరణను ఒప్పుకొనిరి.

నావికా సంఘమువారికి రి లక్షల మందిని గూర్చుట కధికారముగలదు. మార్చి 31 తేదికి 50 వేల మంది గావలసి యున్నారు. ఇందులో నిప్పుడు 20 వేలమంది జేయున్నారు. కావలసినంత మందిని జేర్చుట కష్టమని నేను నవ్వును. కాని సవరణ చట్టము ననుసరించియే యుండెను. కావున నేనొప్పికొంటినని మాక్స్ మారాగారు జెప్పిరి.

సర్ బార్ని రిడ్ గారి ప్రథమోపన్యాసము.

ఈ చర్చ సమయమున సర్ బార్ని రిడ్ గారు తొలుసారి యువస్వకించిరి. వారిట్లుజెప్పిరి. వందలకొలది సంవత్సరముల క్రితము మన కేనాక్కులన్నవో విచారించుటకు మారు మన మోటుమి నొందినవో నెట్టిమాక్కులు మనకుండగలవోయాలో చింతించుని ఆస్థిలియావారి యభిప్రాయము. నైపుల జేర్చు విధానమున మొదటినుండియు కెనెడకు ప్రభువుగారు పొరబడి రని సర్ ఇవిర్ గారనిరి. ఇదియెంతయు సన్యతము. పౌరాణిక నైపుముల తయారుజేసి యిదితరలో నెవ్వరు గావించుమేలును కెనెడప్రభువు జేయనకుజేసినవా యెవ్వని ఆస్థిలియావారి యభిప్రాయము.

ధాను గారి యభిప్రాయము.

నిర్బంధనైక సేవాచట్టమునకు క్రితరేఖలుగ నున్న కార్మిక ప్రతినిధుల మొనగాడైన ధాను గారి నొకరు సందర్శించ నిట్లనిరి. చట్టమొకసారి యామోదించబడి కాననయ్యెయ్య నా సమైక్యతలరించుచు. యుద్ధ మున్నంత కాలమును తరి క్రిమిక విప్లవమును నేనిక బోత్తుకొనుచు. అయిన నొక మరతుగలదు తరిశ్రిమలకు నప్తము కలగునట్టి చట్టము నిర్వర్తింపమని ఆస్థిత్వగారు చేసిన వాగ్వాదమును వారు నిలువ రలయ్యెను. తరిశ్రిమల నడచుచుండునటుల బ్రయత్నించును.

నూతన వైనురాయిగారి భార్య.

లండను జనవరి 18:—ఈనూతన ఉద్యోగరీత్యా కలగజోవు ఆసంఖ్యాకములగు బాధ్యతల గ్రహించితిని. హార్డింగ్ ప్రభువుచే సమితిస్వార్థపరిత్యాగముతో నెలకొనబడిన యువారవిధానముల సంపరింపయత్నించును. హిందూ జేతన్త్రీలయు పిల్లలయు అభివృద్ధి కుపకరించు కార్యము. అన్నియు మిక్కిలి శ్రద్ధతో నాదలచాము. ఇట్టి ప్రశ్నముల నన్నిటి త్రీసంబంధజనితగు దృష్టులతో బాతునని రాబోవు వైనురాయిగారి భార్య ఎడ్వోకేటు ఆఫ్ ఇండియా కుత్రికా త్రీ క్రితినిధితో నొక ప్రసంగమున జెప్పెను.

మిత్రమండలి మంత్రులసభ.

లండను జనవరి 19:—పిరు నేడు లండనులో సమావేశ మై యుద్ధసిలిసిగూర్చి చర్చించిరి. బ్రియాండు గారును తక్కిన పరామమంత్రులును నాకాదళ నైకోద్యోగులను పరామ మంత్రుగారి విడిదిలో విం దారగించిరి. అందునకు ఆస్థిత్వ గారును తక్కిన ఆంగ్లమంత్రులుగూడ వెళ్లిరి. నేటిరాత్రి పరామమంత్రులకు ఆస్థిత్వగారు విందుచేసెదరు.

పీను గారు.

లండను జనవరి 19:—పీను గారు మంత్రులసభలో చేరిన వారు కారని తెలియుచున్నది.

నేటాలు నౌక.

లండను జనవరి 19:—నేటాలు నౌకలోని హతశేషులలో కొందరినిగూర్చి భాద్యములో నైనికోర్టును విచారణచేయుచున్నది. విచారణ గోప్యము.

కార్మికవాదుల సభ

లండను జనవరి 18:—కార్మికవాదులలో ఇరుపదారుల పరివాండ్రయొక్కయు నౌకల పరివాండ్రయొక్కయు గనుల పరివాండ్రయొక్కయు సుపసంఘములు గురువారమునాడు సమావేశమై నిర్బంధ నైనిక శాసనమును చర్చించును.

ప్రీవీకౌన్సిలు సభ.

లండను జనవరి 19:—ఈ సెల 18 వ తేదీన ఈ సభ వారు విచారణ ప్రారంభించిరి. హిందూదేశమునండి వెల్లిన 21 అప్రీలు విచారణ చేయుచును. వీరిలో 6 బంగళామునండియు 4 చెన్నై ప్రెసిడెన్సీయు 3 వాయవ్య పరగణాలనుండియు 3 దక్షిణ బర్మానుండియు 2 బొంబాయినుండియు 2 ఆరెబా ధ్యనుండియు 1 పంజాబునుండియు పంపబడినవి.

కెనడా

కెనడా సేన

టూవా జనవరి 19:—కెనడానుండి యుద్ధరంగమునకు పంపబడిన సేనల వ్యవహారములకును కెనడా వారి భరించుచున్నారని పార్లమెంటు ప్రజల సభలో ఆర్థికమంత్రి గారు నడిపిరి.

కెనడా రాష్ట్రము.

నిర్బంధనైనిక సేన.

టూవా జనవరి 18:—నిర్బంధనైనిక యుద్ధమున జయప్రదముగ ముగియుచుట కెనడావారి అనిర్బంధ మనః పూర్వక ఆశయునని పార్లమెంటు ప్రజలసభలో సర్ ఆల్ ఫ్రెయిజు లాయరు గారు దృఢముగవారికి. కెనడా సేనల 5 లక్షలకు పోషించుచున్నగాని నిర్బంధనైనిక సేన కిది ప్రథమసోపాన మొనర్చునాడను. కెనడా వారి దివివల్ 120,000 నుండి నైనికులకంపిరనియు, 220,000 నైనికులు సిద్ధముగ నుండిరనియు ఇందుల కెంతయు పంకసించుచుంటిమనియు చెప్పును ప్రస్తుతసీతీ చాలా చుత్సాహకరముగ నున్నదని ప్రధానమంత్రిగారు తమ వత్స్య తరము నడిపిరి. నిర్బంధనైనిక సేనానిధానమును ప్రజలకే చెల్లుట కనుమాత్రమును కోరికయైన లేదని వారు ఖచ్చితముగ వలికిరి.

ఫ్రాన్సు

శత్రువులకు నష్టము కలుగుట.

లండను జనవరి 18:—నిక్సటి దినమున ఫ్రీకుతునద్ద మన మొకమందుగని పేర్చితిమి. ఇందులన శత్రుకందక గోడలు చాలవలకు ధ్వంస మయ్యెను. మందుగని పేర్చిన వెంటనే ఫిరంగులు పరియోగించితిమి. రెంటిమాలమునన శత్రువులకు చాల నష్టము కలిగెను. అచ్చటచ్చట ఫిరంగి యుద్ధములు జరిగెను. నేటిదిన మింతకన్న సేమి ముజరుగలేదు అని ప్రకటించబడెను.

ఫిరంగి ప్రయోగము.

లండను జనవరి 19:—ఫారిను. ఓయిసేయిలీలకు నష్టము మాలీకో నష్టమును జర్మనీయ కందకములకు ఫిరంగుల బ్రయోగించి ధ్వంసము చేసితిమి. ఛాంపెనీలోను నేరనందును శత్రుసేనాముఖమున బలహీనులగు స్థానములమీద చురుకుగ ఫిరంగుల బ్రయోగించితిమి. మనము ఫిరంగుల బ్రయోగించ గా వాస్తవములనున్న శత్రుఫిరంగులకు నష్టము కలిగెను అని ప్రకటించబడెను.

జర్మనీయ ప్రకటనము.

లండను జనవరి 19:—రెక్సుమిక (రిటేషనరల రీప్రీ) ముగ ఫిరంగుల బాతుచేసిరి. రీగా కాగ్నీయమున రుష్యవారు నైదిరి అని బెర్లినునందు ప్రకటించబడెను.

పరాసువారి ప్రకటనము.

లండను జనవరి 19:—వాయదగిన తేదీయును లేదని నేటిదినభాషాను పరాసువారు ప్రకటించిరి.

వేల్సురాకొనుదుడు.

లండను జనవరి 19:—వేల్సు రాకొనుదుడు సేనాముఖ మనకే వెదలిపోయెను.

రుష్యా

మంత్రుల సంఘము నేర్పరచుట.

లండను జనవరి 18:—వెట్రోగ్రాడు. సంగ్రామసందర్భ మున ఆర్థికవిషయమునను చాటిజ్యోత్తులవిషయమునను శేక సీతి యెట్లున్నదియు విచారించుటకు ప్రకృతివర్తములొని వారిని కొందరి నొకసంఘముగ నేర్పాటుచేయుటకు ప్రకృతి వర్తమువారు నిశ్చయించిరనుచున్నది.

ఉద్యోగియును మరలవచ్చుట.

నైనికకోర్టుగీయులు డ్యుకోనుకు నకు తిరిగివచ్చిరి

జర్మనుల పలాయనము.

వెట్రోగ్రాడు జనవరి 18:—వెట్రోగ్రాడు విలేఖరి ట్రెన్సువర్తికేటులవార్తాను. 20 మైళ్ళరంగముః శత్రువులకు రెండు కర్రసంకెలుమాత్రమే యుండెను. ఫింగుల శావంతె నలమీద దాటింది. నైనికులు మందుమీదకడురపాగి. మం చు మోసపుచ్చుచుండెను. రష్యువారు ఫిరంగులను విరాములు లేకుండ కాల్చుచుండిరి. ఆకాంక్షలవలన జర్మనుసేనలో చాలమంది హతులైరి.

ఇటలీ

పోమునందకముల బట్టుట.

కోము జనవరి 18:—కోమరమునా డిటాలియానాకు గొరిజియా వాయవ్యమునందున్న కందకముల నన్నిటిని మరల స్వాధీనపరచుకొనిరి. సేనాముఖులు పూర్వపుష్కలమునకు మరల వచ్చెనని ప్రకటించబడెను.

అమెరికా

పెరివ్యా నౌకను ముంచుట.

లండను జనవరి 19:—యథ్యధరా సమద్రమున పెరివ్యా నౌకను ముంచుటకు గార్చి జ్యూజలొంతగాము లెవ్వ నును బాధ్యత నంగీకరించుట లేదని బెర్లినులోని అమెరికారాసు వారి అమెరికాదౌతకము గారికి తెలిపెను.

జపాను

చీనావారి యభివృద్ధిని జపాన్ వారందుకొనక పోవుట.

టొక్యో జనవరి 19:—జపానీయచక్రవర్తి నట్టభక్త ప్రకటన సభిందకముల బెల్లుటకై రచ్చిక చీనాప్రతినిధులకు ప్రస్తుతమున దర్శనమిచ్చుటకు వలచు గాదనియు అక్షపికాయ గారికి జపానుని వెకింపులోని తమ రానువారికి జపానీయ దౌతకమువారు తెలిపిరి.

జపానీయరాకొమును డింగ్లండు

రుష్యాలకు వచ్చుట.

వెట్రోగ్రాడు జనవరి 19:—జపానీయరాకొమును జొకడు ఏప్రియలో మానమునందు రుష్యాకును డింగ్లండునకును వత్తురను చున్నది. వీరు వచ్చువని ముఖ్యమైనది.

హాలండు

ఓజూడం నౌక.

లండను జనవరి 18:—హాలండువారి రిపాండమునా కను నేటిరాత్రికొన్ని నౌకలు శ్రేష్ఠసంకుట తీసికొనిపోవును. ఈనౌకలోని ప్రయాణికుల కెరికిని హానికలుగలేదు. బోయలకు పరివాండ్రలో ముగ్గురు హతులైరి. 4 గురికి గాయములుతిగిరి నని. నౌక నిరపాయముగనున్నది.

ఫోర్టు సంఘము.

లండను జనవరి 18:—ఫోర్టుగారో నూడ కచ్చినవారి లో 75 గురు మ్యూయన్సుకు తెదలిపోయిరి. వారికి ప్రయాణ వ్యయములకు భరించుటకు ఫోర్టుగారు నిరాకరించి రని హేళ నుండి డెయిలీ మెయిలు విలేఖరి వ్రాసెను.

పారసీకము

పారసీకమున రష్యవారి బెన్నెత్తము.

శత్రు నష్టములు

వెట్రోగ్రాడు జనవరి 17:—కన్వాయనద్ద యుద్ధము జరిగినది. అందులో చాలమంది శత్రుసైనికుల బండిల నొసర్చి తిమి. వెక్కుంఠ్రునశించిరి. మా కంతగా నష్టములు కలుగ లేదు. మామాదనకు అగ్నేయమున తురుమ్మ జర్మను కటా ల మొకదాని వెనుకకు దరిమిలిమని ప్రయరించబడెను.

జర్మని

మునిగిపోయిన జర్మనుయుద్ధనౌక

కోపసుహేగను జనవరి 19:—నిన్ను మునిగినట్లు వ్రాయ బడిన జర్మనుయుద్ధనౌక అండకు అనుటాల్సిదోనౌక. ఈనౌక పూర్తిగా పగిలిపోయినది.

టర్కీ

ఈజిప్టుపై దాడి.

లండను జనవరి 18:—ఈజిప్టుపైకి సేనలను పంపు విష యము నాలోచించుటకు జుమహు గారు కనిస్టాంటి నోపిలు కిటీవల వెల్లిరి. వీరు 6 వ తేదీన సిరియాకు మరలి వచ్చిరి. ఈ యనసేనలో జర్మనుల నుంచుకొనుట కంగీకరించలేదు. ఒక్క జర్మను జనరలు మాత్రమేగలను. ఆతని కని ఆలోచన చెక్కుట యేగాని సేనల నడపు నధికార మియ్యబడలేదు.

ఫిల్లీ

మెసపొటేమియా యుద్ధము.

డిల్లి జనవరి 19:—తురుమ్మల సేనసాగునద్ద తమ స్థానమును విడిచిర యనంతరమున దీరి కైడుమైళ్ళదూరమున ఎడమగట్టుననుండు మాతకస్థానమున సేనలు ముట్టడించెను తృప్తిఖుకొండలనుండి పారి ఇటలీ ట్రెగ్రినువదియును కలియు జలప్రవాహపుదరిని కందకములలో తురుమ్మల లయించుండిరి. 18 వ తేదీ యుద్ధయమున తురుమ్మల ముఖాముఖి ఎదిరింప బడిరి. ఉత్తరపార్శ్వముననుండు వారిసేనల, నెడమభాగము గూడ వాత్సలముననె ముకొంత నైన్యము ముట్టడించెను. ఎరు యన ముట్టడించుటవలన కో జం త యా తురుమ్మల తమ కందకముల వీడుటకు వలచు పడినదికాదు. ఈలోపున మాఫిరంగులు వారిపై భరించరాని యగ్నిని గురిపెంచెను. నది వైపుండి మోనిట్లు ఫిరంగుల గాల్చెను. వీటి పసులోపున ముట్టడించుచుండిన రెండు సేనలు తురుమ్మల అనరణములోనికి నుకరముగ జొచ్చుకొని వారి కందకముల కొన్నిటి వాక్రమించుకొనినవి. రాత్రిభాగమున శత్రువులు పారిపోయిరి. ట్రెగ్రికొనిని స్థానములు మానైనికుల అధీనమున నున్నవి. శత్రువులు, బుకదసేల ఒక ప్రక్కకు, నది రెండవ ప్రక్కకును నుండిన ఒక మూలకు ప్రోచుబడిరి. మాతక స్థాన మున కిది 5 మైళ్ళ దూరకు నున్నది. కుటుంబునన్న జనరలు టవును మొదు గాంకిరి పర్వతము తురుమ్మలను స్థానమునకు 25 మైళ్ళదూరము.

రెండు కోణాలనుండి తుపానుబట్టినది. నదీప్రయాణము చాలకష్టముగనున్నది. ఇటికకంగులవీటిలో ట్రెగ్రిమునపాకు యుండెను. వీటినుట్టును నాయగడుగులు పోచ్చిరి. నాయకు 2,4 అంగుళముల వానపకును. ఇందులోచాలభాగము గతవార మున తురినెను. ఈ వర్ష-పాతమువలన నైనికుల కష్టము లధిక మయ్యెను. ఇట్టి అసాధారణస్థితులనుండునూడ అంగ్లవైం దననయిరిటులు అధికసాహసమును, ఓర్పునగుతురయచుండిరి. శత్రువులకు బలమనునష్టములు కలిగినవి. తురుమ్మ సేనాని చెక్కుసామిచే చనిపోయెనని తెలియవచ్చినది.

వై యంశముల మెసపొటేమియానుండి యుద్ధమున జూచుచుండిన యొకడు 16 వ తేదీని కంటివార్తా మూలమున తెలియపరచెను.

యుద్ధ తంతివార్త.

ఫిల్లీ, జనవరి 18:—18-వ తేదీని ఇండియామంత్రి రాజ ప్రియినిధి కిటుల తంతివార్త సంపెను:—

మరతుల నేడియూ కోరక మాంటిగ్రోవారు లొంగి పోయినది కవుంటు టిప్టగారు హంగరి పార్లమెంటులో వెల్లడించిరి.

బాంబులు తుపానులు, గ్రెణేడులు మున్నగువానితో గివెంపినద్ద ముట్టడి నలిపితిమియు, ఎవ్వెమున తుత్తరమున ఫిరంగులు కాల్పబడిననయి నాంగ్లేయులు తెలియజేసిరి.

డెర్నింగులపై విమానముల ముట్టడి తొలగగట్టబడినది. రంగడున వివిధ ప్రశ్నలలో పరాసు శత్రుస్నిదళము విశేషముగ నష్టమున కలిగించెనని వారు తెలియపరచిరి.

రిగ్డ్యోన్ములకు పశ్చిమమున జర్మను విమానములు ముట్టడింపవచ్చినవి. తమ ఫిరంగి దళములు యుద్ధమున పంచ రించెనని రుష్యవారు తెలియజేసిరి.

సిహాబులోయలో నుండు నౌక యర్మనుపై ఇటాలి యనులు ఫిరంగులు కాల్చిరి. ఒక గోపురమును ధ్వంసము కావించిరి. కాకోస్లో మాల్కేమియు కలుగలేదు.

THE GREAT WAR.

The "Blockade farce": A Washington Message.

NO CONSCRIPTION FOR CANADA: PREMIER'S ASSURANCE.

"Eye Witness" on Fighting in Mesopotamia.

SURRENDER OF MONTENEGRO CONFIRMED.

[Reuter's Agency.]

Great Britain.

THE COMPULSION BILL.

Sir J. Simon's Amendment Defeated.

No Death Sentence Amongst 3 Million Soldiers.

LONDON, January 19.

In the Commons Sir John Simon moved an amendment seeking to invert the procedure under the military Bill namely requiring those affected to go before the tribunal and if not exempted they should be placed on the Special Register. If the total number registered was substantial they should be automatically enlisted by an Order in Council. The amendment was defeated by 283 votes to 53.

Major General Sir Ivor Herbert moved an amendment to include in the Bill not only those who were eighteen years of age on 15th August 1915, but those who would subsequently become eighteen. Mr. Long said Lord Kitchener did not desire this amendment believing that the Bill as it stood would give the men required for victory. The amendment was negatived.

In the course of the debate Sir F. C. Smith mentioned that of the three millions who had joined the colours there was not a single case where death sentence had been carried out.

The Leyton Liberal Club has balked in favour of demanding the resignation of Sir John Simon on account of his attitude to compulsion.

A Government Amendment.

In the House of Commons the Labour Members accepted the Government amendment to the Compulsion Bill designed to prevent industrial conscription. Government accepted the amendment providing that the Admiralty should have the first call on the men secured under the measure.

Mr. Macnamara pointed out that the Admiralty had power to raise three hundred thousand men. They needed fifty thousand by 31st March and had already got 20,000 of that number. He did not anticipate that there would be any difficulty in getting the men required, but the amendment was in consonance with the spirit of the Bill, and he therefore accepted it.

The debate was notable for the maiden speech of Sir George Reid, who said that the Australians thought the only possible question now was not what our rights were hundreds of years ago, but what they were likely to be if we were licked. Incidentally Sir George Reid repudiated the observations of Sir Ivor Herbert, who had accused Lord Kitchener of being wrong throughout in the matter of recruiting. Sir George Reid said the Australians' opinion was that Lord Kitchener, in raising the citizen armies, had performed one of the grandest duties that any British soldier had ever performed.

Mr. Thomas' Attitude.

Mr. Thomas, M. P., the protagonist of the labour opponents of the Military Bill, in an interview, declared that once the Bill became law there should be no question of strikes. He would take no hand in promoting industrial revolution so long as the war continued, provided that Mr. Asquith's promises were kept regarding the measure from abuse to the detriment of labour, and in similar ways he would use his influence to keep industry going.

Labour and Compulsion.

The sub-committee of the Labour Triple of railwaymen, transport workers and miners meets on Thursday to consider the question of compulsion (C. and M. G. cable.)

A Change Regarding Married Men.

As a result of yesterday's debate on the Compulsion Bill it has been decided that men married after November 2nd, 1915 shall be treated as single for purposes of the Act. The date originally fixed was August 15th 1915.

The "Blockade Farce."

A Striking Comparison.

LONDON, January 19.

Under the heading "The Blockade Farce" the "Morning Post" publishes a Washington telegram giving the following remarkable figures of America's exports to the neutrals in the first ten months of 1915 as compared with those for the same period of 1913.

Exports to Neutral Countries.

The exports were respectively:—

	1915	1913	
Wheat	50,000,000	19,000,000	bushels
Maize	28,950,000	13,750,000	"
Flour	5,100,000	1,417,000	barrels
Bacon	91,500,000	30,900,000	pounds
Boots	4,800,000	462,000	pairs
Cotton	1,100,000	53,000	bales
Automobiles and parts.	20,000,000	1,200,000	dollars worth.

Exports to Germany.

American exports to Germany are given for the same two periods respectively.

	1915	1913	
Wheat	15,000	12,000,000	bushels
Maize	15,000	5,000,000	"
Flour	Nil	140,000	barrels

Bacon	275,000	1,100,000	pounds
Boots	Nil	471,000	pairs
Cotton	194,000	1,700,000	bales
Automobiles	2,800	775,000 dollars	worth

More Stringent Blockade.

Britain Informs America.

LONDON, January 19.

NEW YORK.—It is stated that President Wilson has received from London from Mr. Page and Colonel House, President Wilson's special envoy to Europe, information that the blockade of Germany will shortly be more stringently enforced. The reports have been received with satisfaction by Americans, as it is thought that an effective blockade would end a dangerous controversy over neutral commerce.

The Double Income-Tax.

The "Times" on Its Inequity.

LONDON, January 19.

The "Times" says the inequity of a double income-tax is not unlikely to lead to definite proposals by the Dominion Premiers when they meet in London in the near future. That serious mischief is already being done is shown by the decision of the Bombay Tramways Company in favour of transferring the registered offices from London to Bombay. The "Times" emphasises that the removal from London in such cases is regrettable on political as well as commercial and industrial grounds. Experience has shown that the maintenance of the English status tends to orders for equipment and maintenance being placed with British rather than alien industrial concerns. Both directly and indirectly the Treasury is subjecting itself to loss by the short-sighted insistence upon the inequitable assessment of the Indian shareholders.

Heavy Requisition of Ships By Government.

Its Object.

LONDON, January 19.

The heavy requisitioning of ships on Government account is being keenly discussed in shipping circles. It appears says the "Times," that vessels are being requisitioned to load cargoes of coal for Italy and elsewhere and will then be released on condition that they load homeward cargoes of grain. It is understood that vessels in Eastern Mediterranean have been released on condition that they load cargoes at Indian ports including a stipulated proportion of manganese ore which is required for the manufacture of munitions.

Meeting of Allied Ministers.

LONDON, January 19.

M. Briand arrived in London yesterday. The Allied Ministers will meet in London to-day.

General Military Situation Discussed.

Reuter learns that the Allied War Council held to-day considered the general war position. Mr. Briand and other French Ministers and also a number of naval and military officers attended. The mission lunched with the French Ambassador when Mr. Asquith and the British Ministers were present and the French Ministers are the guests of Mr. Asquith to-night.

Mr. Pease Cannot Sit in Cabinet

LONDON, January 19.

It is understood that Mr. Pease is not a Member of the Cabinet.

Lord Montague.

LONDON, January 19.

Lord Montague is at his home in England at Beaulieu. He is still suffering from the effects of his recent experiences.

A Private Courtmartial.

"Re"-sinking of Natal.

LONDON, January 19.

A Courtmartial is being held at Chatham for the trial of certain survivors of the "Natal". It is private.

Judicial Committee of the Privy Council.

Sits To Hear 21 Appeals From India.

LONDON, January 19.

The Judicial Committee of the Privy Council resumed sittings on January 18th. It will hear twenty-one Indian appeals, six from Bengal, four from Madras, three from Northwest Provinces, three from Lower Burma, two from Bombay, Two from Oudh, and one from Punjab.

Beans and Bean Oil.

Prohibition of Export Not Possible.

LONDON, January 19.

In the Commons, asked whether Britain had requested Japan to prohibit the export of beans and bean oil from

TELEGRAMS.

Dalry to neutral countries Sir Edward Grey said the matter had been discussed and prohibition was found impracticable. Other methods of preventing the goods from reaching the enemy were preferred.

The New Vicereine of India.

Lady Chelmsford Interviewed.

BOMBAY, January 19.

LONDON, January 18th.—Interviewed by a lady representative of the "Advocate of India" to-day, Lady Chelmsford said that she realised the enormous responsibilities of the high office to which she has been called. She hoped to maintain that continuity of humane and philanthropic endeavour so unselfishly initiated and sustained by her predecessor, Lady Hardinge. All that vitally concerns and makes for the betterment of the womanhood and the childhood of the races of India would enlist her special attention and sympathetic care. These and all similar questions she would approach from the point of view of her kinship with all womankind.—"Advocate of India's" special cable.

The Prince of Wales.

LONDON, January 19.—The Prince of Wales has returned to the front.

France.

Enemy Mine Exploded.

Enemy Suffers Considerably.

LONDON, January 19.

A communique says:—We exploded a mine yesterday near Fricourt, destroying a large portion of the enemy's parapets. The enemy suffered considerably both from the explosion and our artillery fire following it. Apart from intermittent artillery fire, to-day has been quiet.

German Trenches Wrecked.

Activity of French Artillery.

LONDON, January 19.

PARIS.—A communique says:—Between the Oise and the Aisne our batteries wrecked the German trenches at Moulin Pouvent. French artillery was active against sensitive points on the enemy front in Champagne and Woivre. An enemy battery in the Vosges was badly damaged by shellfire.

Bombardment of Lens.

LONDON, January 19.

A Berlin communique speaks of the British vigorously bombarding Lens.

Nothing to Report.

LONDON, January 19.—This afternoon's Paris communique has nothing to report.

Russia.

Civil Authorities at Dvinsk

LONDON, January 19.—The civil authorities have returned to Dvinsk.

Russian Attack on Riga.

LONDON, January 19.

A Berlin communique admits that the Russians made a successful attack south-east of Riga.

Russia's Economic Position.

A Higher Council of Ministers.

LONDON, January 19.

PETROGRAD.—It is stated that the Cabinet has decided to create a higher Council of Ministers to consider the economic, commercial and industrial position with respect to the war.

Turkey.

Djemal Pasha.

And Egyptian Campaign.

LAHORE, January 19.

LONDON, January 19th.—The "Petit Journal's" Athens correspondent states that Djemal Pasha was recently in Constantinople settling the question connected with the Egyptian campaign. He returned to Syria on the 6th instant. He refused to have Germans on his staff with the exception of one General without command and with purely advisory functions (C. and M. G. cable.)

Italy.

Lost Trenches Recaptured.

By Italians After Severe Fighting.

LONDON, January 19.

ROME.—A communique says:—After severe fighting the Italians have recaptured all trenches north-west of Gorizia which they lost on Saturday, thus re-establishing the old lines.

Greece.

High Prices in Greece.

ATHENS, January 19.

The representatives of Trade Unions have petitioned King Constantine against the exorbitant prices of necessities and unscrupulous speculation by traders.

Persia.

Russian Progress in Persia.

Enemy's Losses.

LONDON, January 19.

PETROGRAD.—A communique says in the night at Kangavar we took prisoners and the enemy had numerous dead. Our losses were insignificant. South-east of Hamadan we drove back a Turko-German detachment.

TELEGRAMS.

Belgium.

Two Zeppelins Wrecked.

AMSTERDAM, January 19.
The 'Echo Belge' says that two zeppelins have been wrecked and a third severely damaged in Belgium.

Japan.

Japan and China.

LONDON, January 19.
The Japanese Minister at Peking has been instructed to inform Yuan-shi-Kai that he is unable at present to receive a congratulatory mission on the occasion of the Japanese coronation.

A Japanese Mission to England and Russia.

LONDON, January 19.
PETROGRAD.—It is stated that a Japanese Prince will visit Russia and England in April on an important mission.

China.

The Chinese Revolt.

LONDON, January 19.
Speaking in the House of Commons, Sir Edward Grey said he had no knowledge of the note said to have been addressed to diplomats at Peking by the Chinese Minister for Foreign Affairs requesting their co-operation with the Chinese Government to prevent occurrences similar to the revolt at Shanghai.

Canada.

No Conscription for Canada.
Premier's Emphatic Declaration.

LONDON, January 19.
OTTAWA.—In the House of Commons Sir Wilfrid Laurier affirmed that it was Canada's spontaneous desire to do her duty and bring the war to a successful conclusion. He promised support in raising the Canadian forces to half a million. He emphasised, however, that this must not be the prelude to conscription.
The Premier in his reply dwelt optimistically on the immediate prospect, paying a tribute to the Canadians already having sent 20,000 troops and having 220,000 under arms. He emphatically repeated that there was no intention of introducing conscription.

Canadian Force.

Cost Entirely Defrayed by Canada.

LONDON, January 19.
OTTAWA.—In the House of Commons the Minister of Finance announced that Canada was entirely defraying the cost of the Canadian Expeditionary Force.

Montenegro.

Fall of Montenegro

Enemy Jubilation a Sign of Weakness.

LONDON, January 19.
The British Press takes a sober view of the capitulation of Montenegro and points out that the enemy jubilation is really a confession of weakness because they are triumphing at the submission of the remnants of the pigmy army of the smallest kingdom in the world which is the first of their adversaries to submit after eighteen months of war. Whereas Germany is weakening and the Allies, supreme at sea, are preparing a shattering blow at her vitals.

Surrender of Montenegro Premature.
Austria's Terms Unacceptable.

LONDON, January 19.
A French Official Wireless message says that the announcement of the surrender of Montenegro is premature. It is now announced that negotiations between the Austrians and Montenegro have been broken off, the conditions imposed being quite unacceptable to Montenegro.

It appears that the idea of a separate peace was quite repugnant to the Montenegrin army especially when it knew Austria's terms which according to the "Neue Freie Presse" provide for the deportation of the whole male population of military capacity and even women on the ground that many of the latter had been combatants or served on communications. Consequently the Montenegrin troops will continue to fight by the side of the Serbians.

Surrender of Montenegro a Fact.

LONDON, January 19.
The latest Message says:—
A Paris statement issued by the Montenegrin Consulate says that unfortunate Montenegro has had to submit to the inevitable. It may be taken for certain that the King and Government only yielded after the army had exhausted its last cartridge and even flight was impossible with the enemy on the frontiers and hostile Albanians in the rear. The conditions of surrender the details of which come from the enemy sources may be discussed interminably and opprobrium may be heaped on the unfortunate vanquished, but this in no way will detract from the sublime role played by the heroic Montenegrins in the great war.

Mesopotamia.

"Eye Witness" in Mesopotamia.
His Description.

DELHI, January 19.
The following message dated the 16 January 1916 has been received from "Eye witness" in Mesopotamia:—
After the Turks abandoned the position at Shaikh Saad a force attacked the enemy's new positions five miles above Shaikh Saad on the left bank of the river. The Turks were entrenched

TELEGRAMS.

on the banks of the watercourse which flowed into the Tigris here from Pusht-i-kuh hills. On the morning of the 13th the Turkish position was engaged by a frontal attack while a simultaneous movement was made round their left on the northern flank. The frontal attack pinned the enemy to their trenches during the day where they were exposed to heavy fire from our guns. Monitors on the river took part in the bombardment. Before dark both frontal and flanking attacks were pushed home with great gallantry over the ground void of cover and established a footing in the Turkish trenches. The enemy retired during the night and our troops now hold the captured position. The enemy have been driven back to a nook of the land between the swampy ground and the river five miles behind the position we have taken and 25 miles from General Townsend's force at Kut.

Hurricane has been blowing for two days making navigation difficult. The Tigris had risen four feet the stream having the colour of red brick. A large proportion of the annual rainfall which averages three to four inches, has fallen during the last week aggravating the hardships of the troops. Under these trying circumstances the whole force, British and Indian, have shown most commendable spirit and endurance. The enemy's losses were heavy. The Turkish General Bekir Sami Bey is reported dead.

Germany.

German Torpedo Boat Broken Up.

LONDON, January 19.
COPENHAGEN.—The German Auxiliary Warship mentioned yesterday was the Torpedo-boat "Ander". She has completely broken up.

No German Submarine.

Responsible for Sinking the "Persia".

LONDON, January 19.
The United States Ambassador in Berlin reports that no German submarine in the Mediterranean admits responsibility for the destruction of the "Persia".

United States.

Fordites Quarrel with Mr. Ford.

LONDON, January 19.
The "Daily Mail's" correspondent at Hague says that 75 Fordites have left for New York, Mr. Ford declining to pay their further expenses.—(C. & M. Gazette Cable.)

INDIAN TELEGRAMS.

(FROM OUR OWN CORRESPONDENTS.)

(BY WIRE.)

Calcutta.

New Joint Stock Companies.

CALCUTTA, January 19.
During the month of November last six new Joint Stock Companies were registered in Calcutta with an aggregate authorised capital of Rs. 2,57,000. They include one banking and loan company, one trading company one jute mill company, two tea planting companies, and one land and building company.

Punjab.

Lahore Special Tribunal.

Padri Murder Case.

LAHORE, January 19.
In the Padri murder case Mr. Tomkins, Deputy Inspector General, C. I. D., Punjab deposed about the investigation into the case. He discussed the case with the investigation officers on the spot, interviewed witnesses, ordered the arrest of three accused and submitted a report to the Lieutenant-Governor. He found witnesses in a state of terror and unwilling to give information and when volunteering information they insisted on its being kept secret. The confession which one Chainchel Singh had made ultimately turned out to be false. He formed opinion that the man was telling lie and he was also informed it was the habit of the people of Padri to make false confessions to baffle the Police. One motive of the false confession appeared to be based on the murder of Kapur Singh's grandson. Witness was cross-examined as to his enquiry and impressions and there was some discussion between the Counsels for the prosecution and defence as to the relevancy of the reports made by Inspector Amir Ali, the Court holding that these reports were not relevant.

Mr. Rehill and Honorary Magistrate Sher Baz Khan were examined concerning the identification parades and confession and Prem Singh's arrest with a revolver when the accused threatened the informers against him with the vengeance of the "Ghadri" party. The Court adjourned the case to the 24th instant to enable the accused, at their request to make their own arrangements for their defence in addition to the Counsel already retained for them by the order of the Court. The Tribunal also agreed to recall the prosecution witnesses for further cross-examination. The special Tribunal will to-morrow proceed with the supplementary trial of the Lahore conspiracy case.

A Raid on a Lady Missionary's House.

LAHORE, January 19.
The Editor writes in the "Punjab Mission News": News has reached us that the house of Mrs. Pennell at Bannu has been raided by trans-frontier robbers. Mrs. Pennell was sometimes ago warned that such a raid was contemplated and that she might possibly be seized and held to ransom, and for sometime she had ceased to live in the house at night. On the actual date of the raid Mrs. Pennell was absent from Bannu. The robbers are reported to have made special enquiries about the Mem Sahib Mrs. Pennell, who is a widow of the devoted missionary Dr. Pennell.

TELEGRAMS.

Retrenchment in Patiala.

LAHORE, January 19.
The "Bulletin" publishes a report that as a result of the policy of retrenchment followed in the budget for Sumbat year 1972 in the Patiala State the services of 1200 men who were employed in several subordinate capacities have been dispensed with.

Burma.

A SECOND CASE AGAINST A PRISONER.

Prisoner Brought in Jail Dress before the Jury.

Counsel's Protest: Judge's Remarks.

RANGOON, January 20.
At the Chief Court Criminal Sessions to-day a novel point was brought into the Court of Mr. Justice Young by Mr. P. P. Ginnwala, Assistant Government Advocate who was prosecuting in a robbery case against two Burmans the second of whom is undergoing sentence in another case. He was brought into the dock in a prisoner's garb. Counsel did not think that was the proper dress for the accused to be brought into the Court and did not know whether the Court would be justified in discharging the Jury, already empanelled in the interests of justice on the ground that they might be prejudiced against the accused. However time was asked for to look into the point. The Judge agreed that it was improper and granted an adjournment. When the Court reassembled Mr. Ginnwala pointed out that the case must proceed as there were no provisions in the Criminal Procedure Code by which the court could discharge the Jury. The Jail authorities were able to defy what the Law laid down. The Law provides that the fact of the previous convictions should never be mentioned to the Jury, and yet by the production of the accused in jail dress that fact was brought home to them without proof. The Judge said that he had learned on enquiry that it had been the practice to bring up convicts in their jail dress. He did not know that it was a praiseworthy practice but there might be difficulties in avoiding it. He considered the Rangoon Jury sufficiently intelligent to know that they must not be prejudiced. Under the above circumstances he agreed that the case must proceed.

BRIEF TELEGRAM.

Bringing by sea or land into British India of any copy of the newspaper "Intiquam (Revenge)" in Persian or in any other language is prohibited.

Latest Telegrams.

Germany Short of Raw Materials

ALLAHABAD, January 20.
LONDON, January 19th.—News from several sources indicates that some German factories hitherto making munitions are now allowed to fill private orders. Letters found on prisoners indicate that certain munition workers are no longer working overtime. No official explanation of this change being available. Hopes are inspired that Germany is short of raw materials. (Pioneer Cable.)

The Thin end of the Wedge.

LONDON, January 19.
Mr. Bonar Law in speaking on the amendment to include Ireland in the provisions of the Compulsion Bill announced that men attaining the age of 18 in 1916 would not be admitted. It was possible that the war would endure sufficiently for these men to be needed, but if so, a great deal now not anticipated would be needed. He hoped he would not engender the suspicion that this was the thin end of the wedge by saying that the continuance of the war beyond the present anticipations would necessitate other measures to secure men. (Pioneer cable.)

Labour Hostility to Compulsion.

LONDON, January 19.
Apparently, Labour's hostility to the Compulsory Service is the greatest among the leaders of the movement. delegates to national Conference, executive Councils etc, and decreases as we descend towards the rank and file. One branch meeting of the railway men passed a resolution deploring Mr. Thomas, attitude and demanding the withdrawal of his opposition.—(Pioneer Cable.)

It had been arranged that Mr. Winstone acting President of the Welsh Miners Association, should preside at an anti-cruelty to children demonstration at Newport. The committee obtained another chairman fearing that Mr. Winstone's presiding would lead to the breaking up of the meeting. Some.

Labour leaders are demanding the so-called "conscription of wealth" as a corollary to compulsory service. The rank and file detect the falsity of this parallel. The papers so far generally have neglected to point out that the true parallel to a forced loan at an anti war interest rate would be the requisitioning of labour in munition factories at anti-war wages. Unless this neglect is promptly repaired there is a danger of the false parallels being tacitly accepted even outside labour circles.—(Pioneer Cable.)

TELEGRAMS.

Delhi.

War Cable to the Viceroy.

DELHI, January 19.
The following telegram dated the 18th instant has been received by H. E. the Viceroy from the Secretary of State:—

Count Tisza in the Hungarian Parliament announced that Montenegro agreed unconditionally to surrender.

The British report the making of a combined attack with bombs, rifle, grenades and trench-mortars at Givenchy, and also an effective bombardment north of Ypres.

The French report the repulse of an air raid on Dunkirk. The French artillery caused considerable damage in various parts of the front.

The Russians report German air-raids west of Riga and Dvinsk and Russian artillery activity in the same region.

The Italians report the bombardment of a fort in the Seebach valley, destroying a cupola. In Carso no change is reported.

Removal of Dutiable Goods Prohibited.
Foreshadowing New Budget Proposals.

DELHI, January 19.
The Government of India:—Department of Commerce and Industry-Delhi the 19th January 1916:—

A Press communique says:—The Government of India have been apprised that the withdrawals of dutiable goods from bonded warehouses have been commenced on a large scale by the importers who apparently anticipate that the enhancement of import duties will form part of the proposals of the coming budget. The Government are naturally not at present in a position to announce whether the supposition is correct, but they do not think it desirable to permit such procedure by persons, who endeavour to forestall the possible future action by the Government. They propose therefore, to follow the analogy of the procedure recently adopted in the United Kingdom and an ordinance has accordingly been issued restricting the issues of dutiable goods to a reasonable amount. The ordinance will be worked on the general lines subject to due discretion on the part of the Collectors of Customs of permitting the issues to an extent not exceeding the removals, which might reasonably be required for ordinary trade purposes. For similar reasons and in view especially of the large speculative removals of salt last year the Ordinance has been framed to apply also to the removals of dutiable salt.

A Gazette of India extraordinary publishes the text of an Ordinance to take power to prevent the clearance for Home consumption, whether from a ship or from a warehouse of dutiable goods, the demand for which is excessive having regard to the ordinary course of such transactions and to take power to limit or restrict the clearance or removal of salt from salt works. "Whereas an emergency has arisen which makes it necessary to take power to prevent the clearance for home consumption, whether from a ship or from a warehouse of dutiable goods, the demand for which is excessive, having regard to the ordinary course of such transaction, and to take power to limit or restrict the clearance or removal of salt from salt works, now therefore in exercise of the power conferred by section 12 of the Government of India Act the Governor General in Council is pleased to make and promulgate the following ordinance:—Ordinance No 2 of 1916 "(1) This ordinance may be called the dutiable goods and Salt Ordinance, 1916. (2) All words and expressions used in Section 2 of this Ordinance and defined in the Sea Customs Act 1878 shall be deemed to have the meanings respectively attributed to them by that Act. Salt work means any place where salt is kept and issued subject to the control of the Government. (3) If in the opinion of the Governor-General in Council such a course is desirable in the public interest the Governor General in Council may notwithstanding anything to the contrary in the Sea Customs Act 1878 or any other law for the time being in force by an order in writing authorise the Chief Customs officers or any Chief Customs officer to refuse to allow clearance for Home consumption whether from a ship or from a warehouse on payment of duty of any dutiable goods where in the opinion of the Chief Customs officer the demand for clearance of such goods is excessive having regard to the ordinary course of such transactions. (4) The Governor-General in Council may in like circumstances to those referred to in Section 3 and notwithstanding anything to the contrary in any act relating to salt revenue or any other law for the time being in force, by an order in writing authorise any persons having control on behalf of the Government over salt works to limit or restrict in such a way as such person thinks fit the clearance or removal of salt therefrom notwithstanding that all sums due or leviable in respect of such salt have been paid. No Court shall call into question any order made under this Ordinance and no suit, prosecution or other legal proceeding shall lie against any person for anything which is in good faith done or intended to be done under this Ordinance or any order made thereunder.

Liners Conference at Calcutta.
Government's Acknowledgment.

DELHI, January 19.
The following telegram has been addressed by the Government of India to the Liners Conference in Calcutta:—

The Secretary of State for India has asked the Government of India to convey the thanks of His Majesty's Government to the firms of the Liners Conference, Calcutta, who have aided to provide freight on favourable terms for shipment of war bags and for their ready and patriotic compliance with the wishes of the Government.

Bombay.

The "Persia" Disaster.
Survivors Interviewed.

BOMBAY, January 19.
Some of the members of the suite of His Highness the Maharaja of Kapurthala who were among the survivors of the "Persia" also arrived by the "Medina". His Highness had booked his passage by the "Persia", but

TELEGRAMS.

at the last moment changed his mind and sailed from "Genoa" for Port Said in a Dutch vessel. A member of the suite of His Highness said that their experiences were thrilling and terrible. They were all having a chat on various subjects when they heard a noise caused by an explosion. They knew then that everything was over with the ship. They put on their life boats, which were being lowered. They were all accommodated in boats, and after 30 hours exposure they were picked up by a mine sweeper and eventually reached Alexandria. Their first meeting with His Highness was a very pathetic one. His Highness deeply mourned the loss of his beloved retainers. His Highness's valuable jewellery, clothing and other articles on board the "Persia" have been lost. The value of the jewellery is alone estimated at about Rs. 75,000.

Mr. Grant Interviewed.

One of the survivors of the "Persia" Mr. Charles H. Grant, interviewed, said that he left New York on the 4th December and sailed from Tilbury Docks on the 18th. He was coming out to India to take up the appointment as agent of the Vacuum Oil Company at Calcutta. The other American gentlemen on board was Mr. Robert McNecley who was to take up Consular duties at Aden and was drowned. Mr. Grant said that they had a fine voyage until they reached Malta. At this station they heard that a big Japanese liner "Yasaka Maru" had been torpedoed. This news caused some anxiety among the passengers, but as a rule all were silent, and the subject was not discussed or alluded to.

The Captain of the "Persia" however, apparently as a precautionary measure ordered a "Boat Drill" on Wednesday the 29th at 10-30 a. m. During this drill every passenger was allotted a seat in a life boat so that in case of accident they could easily rush in and take their place in a life boat without hesitation or confusion. On the afternoon of the 30th at five minutes after one when Mr. Grant, Mr. McNecley and others were at lunch and chatting as usual, they suddenly heard a loud report. It was a loud dull sound and came from the broad side of the ship. The room was immediately full of smoke and those at the table, realising that the vessel had been torpedoed, rushed to the cabins to fetch their lifebelts. His first thought was to find the life-boat that had been assigned to him and when he reached the star-board, he found that five (not six) life-boats had been launched. The vessel, meantime was listing heavily and the life-boats were in danger of being sucked in. Mr. Grant, therefore, clung for some time to the star board railing, and soon realised that he was being sucked in. The ship then suddenly sank and Mr. Grant said that he found himself being dragged into the depths of the sea. It was, he said, a terrible experience. He struggled hard and tried his best to get to the top and noticing a life-boat close by he swam up to it with greatest difficulty because in the meantime his left foot had got entangled in some of the ship's ropes, and he tore off the shoe before reaching the boat. He drifted for a couple of minutes among the wreckage. The "Persia" according to Mr. Grant, sank within five minutes after it was torpedoed. When he was rescued he noticed only four life boats. Three boats were with great difficulty brought together and roped.

Referring to his experiences in the boat Mr. Grant said that they were in it all Thursday afternoon, Thursday night and all day on Friday. Between 6-30 and 7 P. M. on Friday evening they were picked up by a mine sweeping trawler the "Mellow". The life boat, according to Mr. Grant, had some biscuits and a peg of water in it. They ate on Thursday night, nothing and on Friday morning they had a biscuit each which was rather hard to negotiate. None of them drank any water as they were anxious to keep it in reserve, being uncertain as to the period that would elapse before they were rescued. They were practically over 30 hours without any drink.

On Board the "Mellow" they were made as comfortable as possible, and it was a great relief to Mr. Grant and his fellow survivors to be again on a vessel which would soon land them at Alexandria. They were when picked up about 400 miles from Alexandria. From Alexandria they were sent to Port Said, and on Sunday the 9th January they were comfortably accommodated on board the "Medina".

Speaking of the behaviour of the passengers, officers and crew, Mr. Grant said that they all behaved beautifully. He admired the general calm and brave look of the whole gathering on the deck. There was no rush or any attempt to forestall others. Women and children were first thought of by everyone. Mr. Grant paid a well merited tribute to Indian lascars who he thought, had behaved well and tendered every help to the passengers ladies and children. They are a "plucky lot."

Questioned whether he or any other passengers had seen the torpedo Mr. Grant replied that the only person who was able to say anything on the subject was Mr. Wood, Chief Officer of the vessel, who was on duty. Mr. Wood saw the wake of a torpedo about 10 yards away from the vessel.

Mr. Grant had a hearty laugh when he was informed that Austria in her note to America had suggested that the sinking of the "Persia" might have been due to an internal explosion or a mine. Mr. Grant was sure that it was an enemy's torpedo that struck the "Persia" and added that no warning had been given. He had already sworn an affidavit to that effect at Alexandria.

Among the Indian survivors were three assistants of the firm of Dhanumal Chelaram of Bombay namely Messrs. Ramchand Ratanchand, Nerumal Permandand and Vishnuda Gopaladas. Mr. Ramchand and interview said:—We boarded the "Persia" on the 22nd. As no P. and O. boat was hitherto sunk we felt that the voyage would be safe. There were two guns on board but no cruisers in escort. On the 30th we went to lunch at 1 o'clock. We had hardly a mouthful when we heard a noise and felt a shaking. Everybody ran out. I too rushed up on the deck and saw a dense smoke all round and splinters of wood scattered about. I ran down to my cabin, put on my life belt rushed up again and got into a life boat which was being lowered. One of the ropes of the boat was unloosened but the other was not. The man at it

TELEGRAMS.

had no knife. So the boat turned on one side and we all fell in water. I came up as I had a life belt on. After drifting for half an hour I saw a boat near by, went up to it and was picked up. I gave no thought to my belongings or to my brother-in-law, who was my cabin companion. We were all anxious about our own lives and could not think of anything else. I did not see any other steamer being torpedoed. We were six Sindhis in the boat, two Kapurthala men, some lascars and the rest Europeans including four ladies in all. We received a biscuit each and two or three ounces of water, but we did not feel any liking for eating as the sea was rough and many of us sick. The night was most terrible. We did not know where we were going. The next day at 7 in the evening we were picked up by a gun boat which took us to Alexandria by Sunday, where we were met by the British Consul who asked me to come to his office on the following day. I went to the office of my firm at that place. Subsequently I went to Port Said and boarded the "Medina". We received 30 shillings a day from the P. and O. Company besides hotel charges.

Mr. Vishnudas Gopaladas of the same firm, who had boarded the "Persia" at Malta said that on the day she was torpedoed he was lying sick in his cabin. On hearing a noise he put on his life belt.

Bombay Share Market.

BOMBAY, January 19.
There were more sellers than buyers to-day and the market in cotton mill shares which closed weak. Stringency in money and general depression in yarn and slight falling off in the demand for cloth is accountable for the decline in the rates. Centrals declined to Rs. 1970, Madhows to Rs. 1297½, Standards to Rs. 1027½, Colaband and mli to Rs. 1360, Davids to Rs. 475, Pazzulbhoy to Rs. 425, Indore Matwa to Rs. 240, Indian bleaching to Rs. 146½, Currimbhoy to Rs. 225 and Swadeshi to Rs. 149½. Bank and Press shares were neglected. In miscellaneous shares Bombay Burmahs declined to Rs. 9½. Tata Iron and Steel (ordinary) were at Rs. 107 and (deferred) at Rs. 276½. Tramways declined to Rs. 215½. 3½ percent Government paper was steady at Rs. 80 and small pieces at Rs. 80-8 for buyers.

United Provinces.

Australian Contralto's Experiences Near
Liege.

A Thrilling Narrative.

LUCKNOW, January 19.
Madame Marion Kemp, a celebrated Australian contralto, gives the "Indian Daily Telegraph" the following thrilling narrative of her experiences near Liege. "In August 1914," she said, "I went to Pepinster, intending to stay there till September. Pepinster is right up in the mountains on the German frontier, half an hour's ride from Liege. I saw the whole mobilisation of the Belgian army, a sight never to be forgotten, but even at that time up to within the day of the declaration of war the Belgian people would not break the treaty, especially as they had given out in paper that they would respect its confidence was amazing. It was on Sunday, the 3rd August, that we first realized that danger was imminent. They said that the mobilisation was only to protect the frontier. When the midday paper came we learnt that Belgian and German troops were lined upon their respective frontiers, and shots had actually been fired by the Germans. Then it was everyone for himself. I received wires from London saying "Get out of the place at once or else you will never get out of it at all." The Station Master said that it was quite true, and if I wanted to get out I would have to leave by the first train because all lines were commandeered. That night (Sunday) the whole place was in panic. There was a great German balloon hovering over our hotel, and aeroplanes from Germany came all over Belgium. Although war was not declared till the following day, shots were actually fired across the frontier. It was then that the Belgians believed that Germany had warlike designs. They thought Germany would enter France through Luxembourg and would leave Belgium alone. On the 4th August I left by the first train for West-end and we passed right through Liege, where hostilities were in progress. It was only by the guarded railway line that we got out at all. It was an awful sight to see. Three days after I left, Pepinster itself was invaded and ransacked. Verriers, a town only a short distance away, and Vise were also bombarded and burnt down. All these places are around Liege. The very day after I left every railway line in the vicinity was blown up by the Belgians. It was a strategy to do that, Pepinster was a great junction for all overland express trains. Friends who could not pack up at a moment's notice are there to-day. They are being fed by the American Embassy. Fortunately they are rich people but what money they had they have had to give away to the peasant population on a verbal promise that it will be given back after the war. All the Belgian papers were stopped on the 5th August. They know nothing of the war except from the German standpoint. Another day and I should have been there still. I had my nurse and my little child with me. The crops in the country were magnificent, and at that time all old women and girls were bringing them in. It was going across the continent that I first realised what it was to be a British subject. Everywhere, although the Belgians were distracted, they looked to England for help. In spite of all that was happening, they seemed to say "England will come England will save us." It was the only cry that England would help them out of the difficulty. It is seldom brought home to us to realise what it is to be a British subject. We passed right through beautiful Louvain up through Bruges to Ostend. We expected to catch a channel boat to London that night, but found it had left overloaded. I had to stop at night at Ostend. By that time the war was in full swing. There again the same feeling for the Britain arose. By the time we got to Ostend, a matter of three hours Germany had officially declared war on Belgium, although shots had been fired on Sunday the 3rd. We were the last to get on boat on the 5th. In the whole of my experience I did not lose a single thing. Other people, however, were not so fortunate."

TELEGRAMS.

Benares Conspiracy Case.

BENARES, January 19.
This morning the Commissioners concluded the recording of the accused's statement in the Benares conspiracy case. Accused Dharam Singh, reservist, 7th Rajpur, denied the allegations against him and added that he had obtained fifty recruits for his regiment and was awarded a reward of Rs. 50. Accused Jadunath also a reservist in the same regiment denied the allegations against him and stated that after his discharge he sent his brother, his cousin's son and his brother-in-law to serve the Government in the army and they were still serving in the army.
Mr. Chatterjee applied to the Court to discharge the accused Robinra Sanyal on the ground that there was hardly any evidence against him. The Court pointed out that charge had a beard framed against him, and declined to entertain the application. The defence then examined, Makhan Lal Sen of Calcutta, who is at present under internment and he denied having introduced Sachindra to Shashanka who was convicted in the Raja Bazar bomb case. He said that he was an advocate of spiritual regeneration and his views as expressed in a pamphlet published by him were approved by Mr. Hutchinson the then D. I. G. of Bengal. He was cross-examined at length after which some defence witnesses were examined and the Court adjourned until to-morrow.

South India.

Coonoor Abduction Case.

COIMBATORE, January 20.
Mr. Norton continued his address yesterday the Court being crowded. He made several observations regarding Marie's letters and in connection with the letter written by her to Lavocah he stated that that phrase contained in it "I trusted Mr. A. R. R." proved Marie's acquaintance with him. There were other passages in the letter which went to prove that Marie rejoiced in her captivity, and that the letter itself contradicted the case for the Crown. Dealing with the letter, the envelope of which is alleged to have been suppressed Counsel submitted that Marie had admitted writing it but glossed her statement over by stating that she wrote it apparently under the dictation of Mrs. Newman or the influence of drink. The address on the cover was "Gardener Rungaswamy" and began "My dear Rungaswamy." If referred to his client there was no case of rape. The letter proved that Marie was a free agent at the Connemara and it shattered the case of wrongful confinement. The Sub-Inspector, to whom the letter and envelope were given, had never been called as witness, and he inferred that the Police did not produce the envelope because it referred to gardener Rungaswamy. The other letters as well proved that there was no wrongful confinement. She had the advantage of channels with the outside world so as to be able to write to her sister, but she did not use them. Marie's visit to the Cochin Rajah's agent at the Elkhill, her stay at that place for the night when it began to rain, and her subsequent return to the Connemara Cottage shattered the story of wrongful confinement and the theory that she wanted to return to her sister. She took no advantage of any channel of access to her relatives. Marie had choice between captivity and freedom, but chose the former and returned to the Connemara.

Counsel next dealt with the letter written to himself by Marie, and submitted that the story of the prosecution could not be placed side by side with all those letters and survive the application of common sense and common experience. The case was broken by the letters themselves. Counsel in making a passing reference to Adolphe's complaint to the Police on the 8th September said that no indication was given of the existence of this document and he was not given an opportunity for cross examining Adolphe Reilly. Regarding Marie's letter to Miss Deolset Counsel argued that the police did not trouble to recover that letter and produce it in Court. He remarked by way of hypothesis, that the police did not do so because that letter would have explained away the fact why Marie was at Connemara Cottage. Nor was Miss Deolset called as witness.

Counsel submitted that Adolphe's complaint of the 8th September was never shown to the Magistrate countersigned or even entered in the police diary. The complaint was said to be an embodiment of Adolphe's knowledge. It was produced in the Lower Court but not filed and Adolphe not being examined on it, he could not cross examine her. Regarding the story of "drug" administration in this complaint Counsel stated that this information did not see the light of day before the 8th September. There was internal evidence to show that this document was a concoction. It was like the old story of the hands of one but the voice of another. The complaint seemed intrinsically with suggestions of concoction and fabrication. No date of rape was given and another transparent contradiction of evidence was that given by Marie. In the first court she said that the drug was administered in the bedroom. In this court she said in dining room. Counsel submitted that this was important because she wanted to impress upon this court that she was carried away from one room to another, and thus to accentuate and emphasize the effect of the outrage. Evidence of three witnesses showed no wrongful confinement at Star Villa, and evidence of same showed that she was not locked in the godown. The whole story of wrongful confinement stood upon the uncorroborated evidence of Marie, which was shattered by her visit to the Cochin Agent. Further she denied 19 statements made in the complaint to the police. With cool, shrewd and discounting evidence, she was prone and willing to commit perjury to convict another man.

The deposition of Dr. Achutan proved her statement about medical examination to be false. Counsel explained that Violet's fainting in Court was due to the fact that she had reached the crucial point of her evidence. Her conscience was stirred with sense of remorse, because she purchased her peace by the arrest of Rungaswamy. Counsel described Honeywell's evidence as a figment of the imagination, and was simply supplied to show Rungaswamy visited Connemara. It went to show the unwholesome evidence and the class of witnesses the prosecution had got.

TELEGRAMS.

Mr. Ramasamy Iyengar on behalf of Mrs. Newman the second accused, then addressed the Court and said that he would present the legal aspects of the case. His first contention was that Violet Reilly could not be examined as a witness as she occupied the position of an accused.

The Court interrupted saying that the objection should have been taken before she was examined as a witness.

Mr. Ramasamy Iyer said that it was not necessary to do so. There was nothing as a stoppel with regard to the point of law.

On the Court saying that they had only given a ruling he dwelt upon the second aspect regarding Violet's evidence, viz., that in Law no credibility could be attached to her evidence. Her position was that of an accomplice and unless there was sufficient corroboration it would be legally unsafe to rely on her testimony. Her peculiar position had also to be borne in mind that she was helpless, and had to purchase her liberty at some cost and that she did so was patent. Curiously enough, she continued to be an accused for some time more. In police records all that portion of Adolphe's evidence wherein she spoke of what Marie had told her after her alleged rescue was inadmissible.

Public Prosecutor:—Your Honour overruled that objection.

The Court:—I recorded the evidence. But I do not recollect if I recorded any objection.

Mr. Ramasamy Iyer pointed out that neither under section 157 of the Evidence Act nor under section 8 could her narration of what Marie told her be admissible.

He dwelt on the delay in Marie's disclosure to her sister and quoted authorities regarding the inadmissibility. He dwelt upon the charges against his client and said that without rape there was no abduction. He referred to the delay in bringing out rape which had not been mentioned in court even as late as the 2nd October. He dwelt at length upon the improper procedure of the Police regarding the making up of the diary, and sending a report to the Magistrate and state that there was ample evidence to prove that the police officers disregarded the Procedure Code so flagrantly as to bring them within the Penal Code. He also referred to Mr. Loveluck's searching Mrs. Newman's house on the 8th September without any search warrant, and without having any complaint. The Public Prosecutor had insinuated that there was delay in the production of documents by the defence, that was very unfair. The defence had no obligation to bring all their documents before the case came on in the sessions and particularly so in the case where the police had clearly suppressed the documents given to them. The other documents would have shared the same fate if the police got hold of them. Rape will have to be given up and with regard to abduction there was no legal proof of conspiracy, or participation or of subsequent aiding. That illicit intercourse was intended was attempted to be improved by the introduction of the said boys. Counsel then analysed the evidence on this point and said that it was absolutely worthless. The Cochin agent was put up to speak upon a suggested intercourse with Marie at the time when clearly Marie was away safe in her home. After dwelling on other evidence he closed his address by stating that rape was an easy charge. He quoted Lord Hales and concluded by quoting the principle of the presumption of innocence.

The Court adjourned for the day.

Mr. Norton left by mail for Calcutta.

కూ నూ రు కే ను

మేరికి జబ్బుగనంబుదే మానభంగ మొనర్పబడెనని కేరగణం తెలియజేయక పోయెనుని ఎదొల్పెను తెలియజేసిన అంశము అబద్ధము. దాక్షిణ్య ఆచరణమున నిర్ధారణ చేయెను. 11 వ ఆగష్టు లేదని ఈమె వాంఛించు మిచ్చుట మునినది. వైట్లదరున కేరగినిగాడు. కుటుంబముయొక్క లెఖలు మున్న నువాని జూయరుకులాయనకునూడ వాంఛించు మిచ్చుట లేదు. వాకకగాడు ఎదొల్పెనునకు తెక్కలవాసిరి. ఆస్తిలేదని స్పష్టమైనది. కయిలెటు నమ్మకము నపేతుకము కాదని దుష్టచేయగలది ఈరదొకడే. ఇట్టి నమ్మకము ఆసామి విచారించబడలేదు. మేరికి కొంతకన్నీ రాకలయినని కయిలెటుకన పరచిన కారణము విశ్వాసార్హము. ఎదొల్పెను క్రధము మాననంది అప్పరముతో బయలుపడెనె. 24-వ లేదని వాకక గారి కచ్చేరియందు పోలీసువారి కాలికము ప్రారంభమైనది. అదిసమున్నే న్యాయమేదోరసానిమేరు లైట కీడ్వబడినది. ఆరెపులకుపూర్వము మానభంగమునుగూర్చి మేరివలన వాంఛించు కట్టకొనలేదు. లభ్యులకు కయిలెటును ఆరెపులేని నబులెయినకు తీసికొనిపోయెను. తరువాతమున్ను జూరై గారకుముగ ఒకడుకుచుండిన స్త్రీ-ఇరువురు దృఢకాయలగు ఆండ్లగూ పోలీసు ఉద్యోగుల నడుచు జెక్కెను. ఆరైని నబులెయినకు కొనిపోబడినది. రంగసామిని నూచించిన ఆమెకు బామిడు దొరకగలడు. ఆమె జాబ్బులయిన వాగ్దానినది. ఇది కొట్టలా దాఖలు చేయబడలేదు. ఆమెసిరినియక యాలోచింపును. తొడిగిలేను. నంర షీంచు వారెవ్వరులేదు. రంగసామినిగూడ జేర్చి ఎట్లైన తప్పించుకొన నలయునను ఆకమాత్రము ఆమెకు గలిగియుండెను. దొరతనముజూరు న్యాయముగ నంచరింపదలచినవో కాగితములనన్నిటి క్రియముగ దాఖలు చేయదురు. కాని వారెట్లొక్క ఒకదానియొక నొకదానిదాని దాచ

వారంభించిరి. ప్లేదరునకేమిజేయుటకును దొరికినదికాదు. బామి నునై విడుదలచేయనపును మేరి ఏమిచెప్పెనో ఎరుగగలిగింది. బామినులోనున్నపుడే, సాక్ష్యముచేసెను. నేరాకోపణమొకటి ఆమెకు బాంబియామండెను. వయలెటును విడుదలచేసినయెడ ఆమె ఎటులా నర్చునో ఎవరికిని తెలియకాలదు.

27 లగాయకు 30 లేది వరకు బామినుదరఖానును విచారింపబడినది. అప్పుడైనను మానభంగము మాట నూచింపబడలేదు.

మాద్యయగదా బామిను దరఖాను దాఖలు చేసినదని కోర్టువాని ప్రశ్నించిరి.

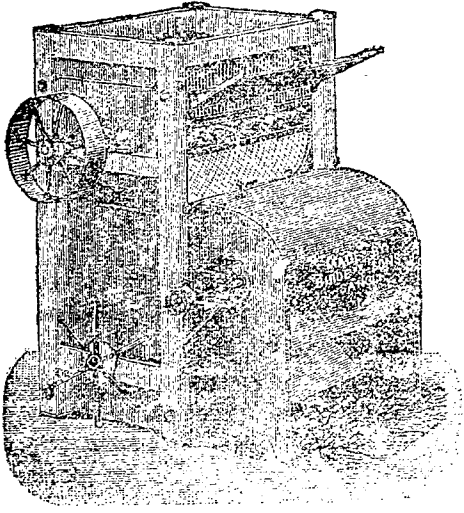
ఫిర్యాదీలు 876 కేరమనులను ఫిర్యాదున జేయమనిరి. కోర్టువారికి తప్ప నమబామిని బంపిరి. 4వ ఆక్టోబరువరకు మానభంగము అను ఊసేలేదు. ఆసాడు లభ్యులకు గారు దాని స్పష్టించి ధృవపరచిరి.

అనంతరమున వారొకను గారు కన్యావారణమునకు నంబంధించిన సాక్ష్యమునుకరించిరి. మేరి ఉదకమండలముకెల్లటాకత్యమని బ్లాకులెయి, కేరెనులసాక్ష్యము, రూపు చేయచున్నది. మేరి తెలియజేసినదంతయు అసత్యము. ఆమెమారి రంగస్థలను ప్రేమించియుండెనని సంపూర్ణముగ యజనయ్యెను. ఫిర్యాదులు కొందరుసాక్షుల విజయట మునిరి. అందుమూలమున కయిలెటుకథ ప్రసవరచు నవకాకములు నశించినవి. ప్రాచీనలెల్లా మేరికి స్వేచ్ఛకలదు. ఆటనుండి లెక్కలు జేయచుండెను. కొచ్చివీజెంటు నహాయమున తన ఆస్తిని రాబట్టుకొనుట కీమె బయలుపడెనె. ఈసంబంధముననే ఈరది 14 వ ఆగష్టులేదని వాకకగారి కచ్చేరికి వచ్చెను. కావలసినంత పురస్థులతో ఇప్పగింపిన స్వచ్ఛందముగవిచారింపవచ్చునను సుద్రేకముతో మేరి స్థూలబిల్లానుండి బయలుపడెనె. తుడుపులతోనన్న ఆరెముతోనే, మేరి తనయుతరములన్నిటిలో నొసరిన వర్గ ప్రమదోషములు కలవు. లభ్యులకు గారి కీమె వాగ్దానిని ఆరెమునాచువన ఈమె ఆగష్టు 11 వ లేదని వాంబియినదని స్పష్టమగుచున్నది. కయిలెటునకు చెప్పబలదను వాక్యములే చాల ప్రామాణ్యమైనవి. ఈయుతరమునే క్రధగమంకెంప నెప్పరెనికొకొని యుండిన నిన్నిదినములు కృష్ణము కాకుండియుండును. ఈయుతరము కేమును ధ్వంసమునరించి నది. ఈయుతరమే చాలాను. సాక్ష్యముక్కురలేదు. ఇతర కాగితము లక్కరలేదు. దీనిబలము ప్రొద్దుయని విడుదల చేయదని వాదింపగలను. ఆపులకును నంతోపవరకులకు కయిలెటు అసత్యప్రమాణము నొసరినది. ప్రాశ్నికము న్యాయమున తిర్యాగమును చెప్పకుండుటకు లభ్యులకు వారియనుట భ్రమింపజేసెను. ఆరెడు ఆకన్యను అపహరితగు చేయుటకు తన దీయలేదు. రంగసామిని కేషీంకజేయుటయె ఆరెని సంకల్పము.

“ఈవిషయము కయిలెటుతో చెప్పవద్దు” అనువాక్యమునుబట్టి కయిలెటునహాయమున రంగసామి జేసిన అనుటకు ఆధారములేదు అనిఆరెడు వాదించెను. ఇంతటనేటి విచారణముగి నెను.

బానూరుకేనులో మొదటి ముద్రాయొ కత్తునున గార్ద సుగారు కడలెటుసారి వాదించిరి. ఆయునవాదమును వినుటకు చాలమంది కోర్టుకువచ్చిరి. ఈకేసును ముఖ్యాధికారులు కయిలెటు కన్యసాక్ష్యము. ఆసాక్ష్యము నమ్మదగి యుండలేదు. దానితో కేసంతయును పోయినది. అనిఆయునబడిన ఆసాక్ష్యమునమ్మగూడదనుట కాధారములనుచూపిరి. మానభంగమును విశ్వసించుటకు ప్రత్యేక సాక్ష్యములే సేలేయి. కయిలెటుకన్యకు దురుద్దేశములేదని లభ్యుల గూ చెప్పిరి. రంగసామియే ప్రాశ్నిచాలించెనని ఫిర్యాదీలువాదము. కయిలెటుకు దురుద్దేశమున్నదని స్థిరపడినగాని రంగసామికి నేరమూహింపబడినది. ఆమె నిర్దోషియనివో రంగసామి యుగూడ నిర్దోషియేయగును. 108 (8) సెక్షనుమూట యెనుని న్యాయాధికతి యుగగగా మేరికి యొక్క ధ చేయచుని రంగసామి కయిలెటును కోరెనా అట్లు కోరెననుటకు కయిలెటుసాక్ష్యమేగాని కేరు ఆధారమేదన కలదా యని న్యాయగారు ప్రశ్నించిరి. కయిలెటుసాక్ష్యమును మీరు నమ్మదలచినవో ఆమె చెప్పినదాని నంతను నమ్మకలేకుగాని ఫిర్యాదీల కనుమూలముగ భాగమును మాత్రమే నమ్మట యసందర్భము కాన అవిశ్వసనీయముగ సాక్ష్యమునై మొకనికి కేతునిధింపరాదు. కయిలెటు రంగసామికో కృత్రిమించుచున్నదని రెండుమానములకు పూర్వమే లభ్యులకు గారుగూడురు. అనంగతి అందరికిని తెలిసి పోయినది కాని రహస్యమేమియునులేదు. నల్లకాడులెల్ల స్త్రీతో కృత్రిమించుటకు సావాసిండుటయూ యని లభ్యులకు గారి కాగ్గి నాము కలిగినది.

Bhide & Sons Sangli (Bombay)
Manufacturers of Improved
Ground Nut Decorticator or opener.

వేరు శనగలను ఒలుచు

నూతనాభివృద్ధినొందినయంత్రము

ఈయంత్రము వేరు శనగ కాయలను పగుల గొట్టుటకు గాను నిర్మింపబడినది. లోపల పప్పుకు పగుల గొట్టుటకు కుభ్రముగా ఒలుచును. బొంబాయి మదరాసు రాజధానులకు దన్ని భాగముల ప్రశస్తి పొందినది.

మాయంత్రమును గొనుట మిక్కిలి లాభకరము.

విశేషములు తెలుసుకొన గోరువారు ఇంగ్లీషున మాకు వ్రాయించును.

బై డె అందు నన్ను, సాంగ్లి - బొంబాయి.

త్రికాలదర్శన అద్దము

మీకు భూతభవిష్యద్దర్శన మానముల నెరుంగ కోరికగలదేని మాకు వ్రాయండి. త్రికాలఫలము లరయ నిది యొక్కటియే మార్గము. ఈ అద్భుత మునకయి యోగ్యతాపత్రములు మాకు వచ్చి యున్నవి. స్త్రీలు, పురుషులు, బిడ్డలు దీనియందు నమ్మకముగల వారందరు వారి యూహలను, తత్ఫలితములను తెలిసికొనగలరు. దూర క్షణముల నున్న మీ బంధువుల స్నేహితుల యోగక్షేమ ములు, యుద్ధనమాచారములు, వర్తకమున లాభ నష్టములు, వస్తువుల ధరలు, పరితౌఫలితములు, ఉద్యోగము మొదలగు ప్రశ్నలకు మా యద్దము తృప్తికరముగ జవాబు ఇచ్చును.

అద్ద చక్కని సీమ అద్దము	6	0	0
సీమ అద్దము	8	9	0
సామాన్య అద్దము	2	9	0

ఈ ద్రవములు అంగ్లేయభాషలో వ్రాయవలెను.

ఆమాభాయి వాగ్భిజీ ఫతల్,

కరంసాద్. ఆనందమార్గము గా, కైరాడల్లా

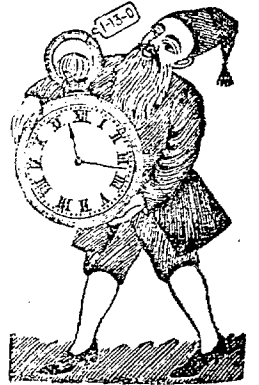
Ashabhai Vagbhijee Patel, Karamsad.

Via Anand Kaira District

బహుమతి

జేబుగడియారము రు. 1-13-0.

ఈ జేబుగడియారము నిది కంట 8-8-0 కంట అమ్మచుం టిమి. బీదసాదలందఱును కొని యానందింతురనియు, మా కంపెనీ వేరు ఎల్ల రు దెలియనియు నుద్దేశించి అర్జి వెల 1-13-0 కు విక్రయించెదము. ఇది చూచుటకు సొగసుగ చిన్నదిగ నుండును.

5 సం॥ముల గ్యారంటీయిచ్చును.

తెలుగు నవలలు.

1. శీలా ౧-౦-౦, 2. యశోదర ౧-౧౨-౦, 3. మిత్రవ్రాహ్మణం ౦-౮-౦, 4. నవనాదరవాంఛ ౦-౮-౦, 5. మనోరమ ౦-౧౦-౦
6. జగదేకరంభ ౦-౧౦-౦, 7. కోడండ్ర ప్రలాపము ౦-౨-౦.

నా. మునుస్వామి మొదలియూర్,

6, వెంకటేశ మేస్త్రీవీధి, మదరాసు.

శృంగార నాటకములు.

1. సాతాజితీ పరిణయము వెల 0-8-0
2. సుధర్మ విజయము. (రెండవభాగము అచ్చులోనున్నది). 0-8-0

గ్రంథకర్త:— మ॥ రా॥ శ్రీ బి. సీతావతిరావు పంతులుగారు, బి. ఏ., బి. ఎల్., డిప్రీట్టర్ కోర్టు వకీలు, బెజవాడ. కావలసినవారు గ్రంథకర్త గారికి బెజవాడకు వ్రాసికొనుడు.

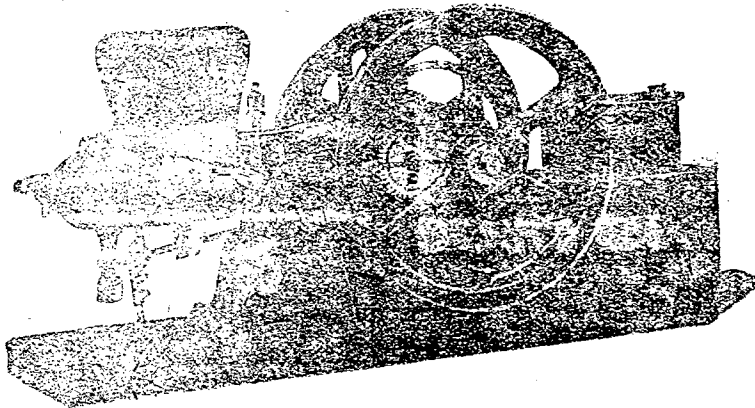
కలరామాత్రలు

కలరా ప్రేగువలెనే. ఒకవిధమైన అంటుబాధ్యము; ఇది గాలియందు నీటియందు పరమాణువువైన విష పురుగులు చేరుటవలన గలుగును. ఈ పురుగులు శరీరములో జేరి రక్తమును జెరుపును. ఈకలరా మాత్రలు లోపల ఇమిడి వెంటనే విషపురుగుల జంప్రపారంభించి, వాంతివేయల తగ్గించి, మూత్రము వెడలించి నాడికిపుష్టి కలుగ జేయును. వెల 0-6-0 అమృతాంజనం డిపో, మదరాసు

THE HOTEL CLARENCE.
GOLD MEDALISTS.

BAKERS, manufacturing Confectioners, and well-known Caterers.
Book your orders for Xmas & New year Cakes early;
Our Decorations and Ornaments special this Year
Xmas toys and Fancy Boxes for presentation are for sale.
Estimates for Dinners, Evening Parties, and Children's Treats free on application.

“మెక్ కో” యంత్రములు క్రూడ్ పెట్రోలుతో నడుపబడును

ఈ యంత్రము నడపుటకు నీ పీల్లవాడు అయిదునిమునములలో నేర్పుకొనగలడు.

చిన్నయంత్రసహాయము గావలసినవారికొరకు ప్రత్యేకముగా తయారు చేయింపబడినది. పంపులను, రంపపుయంత్రములను, బియ్యపుమరలను సోడా ఫేక్టరీలను, అచ్చయంత్రములను, మొదలగు నానావిధ యంత్రములను అద్భుతముగ నడపగలడు.

వెల అతిసులభము, పనిచేయుచుట కగు వ్యయములును చాల తక్కువ. 1½ మొదలు 6, బి. హెచ్. పి. వరకు రకమువారిగా మావద్ద స్టాకులో నున్నవి. వెంటనే జెలివరీ చేయబడును. వెలలు, ఇతరవిషయములు తెలిసికొనగోరువారు దయచేసి మా కిట్లు వ్రాయుడు.

బెన్సు అందు కంపెనీ లిమిటెడ్డు, ఇంజనీరింగు డిపార్టుమెంటు, పోస్టుబాక్సు నెం 63, మదరాసు.

వేరు శె నగలను ఒలుచుయంత్రము.

ఇవి ఇంజనీయరులు, యినుప ఓక్కుకంపెనీవారివల్ల తయారు

వేరు శెనగ కాయలను పగులగొట్టి, పప్పు నలగ కుండ తీయుటకుగాను ఈయంత్రము నిర్మింపబడినది. కావలసిన రక్తమును తెలియపరచి నట్లయిన ఫలము తెలియపరచబడును.

సామాను వర్తకులయిన

చేసి నష్టయి చేయబడును.

రోజు 1-కి 12 గంటల కాలమునకు

80 మొదలు 100 బస్తాలువరకు తయారు

చేయుటకుగాను మూడు తరగతులుగ నిర్మింపబడి యున్నవి.

చిరునామా—బీ హై ఫ్రాండరి లేక ఓక్కుకంపెనీ, నెం॥ 9, బ్రాడ్వే మదరాసు.

వీరపూజ

ఇందు పురాతన భారతీయీయల ప్రతాపచరితములు చక్కని శైలిలో వర్ణించబడినవి. వారి చిత్రములు గూడ గలవు ఇట్టి గ్రంథ మిదిగత కాంక్షమున మఱియొకటి లేదు. కల రేఖలు వైండు 0-12-0 కాలికో వైండు 1-0-0 శ్రీ కృష్ణ దేవరాయని చిత్రకట ముచితము. వలయువారు:- శ్రీపాద సుబ్రహ్మణ్యశాస్త్రి, 7, తంబుకెట్టివీధి, మదరాసు.

మదన కామేశ్వర లేహ్యం

ఇది మేనామ, నిక్కాక, కుక్కనమ్మ, అతిమాత్రము, హరించి మిక్కిలిబలమును ధాతువువీధి, రక్తవృద్ధిని, యావః కుభును, సంతానప్రాప్తిని, సరములపటుత్వమును కలిగించు కర ప్రసాదము. 2 డబ్బీలు చాలును. 20 కులి డబ్బీలు. 1-0-0 ఆయాశ్వేద సమాజ్, బొంబాయి, గుంటూరు జిల్లా.

మోటారు బండ్లు

మోటారు పైకిట్లు, కాత్స, ప్రయాణీకులకు సర్వినీ కాత్స, కాలినినవారు ఈ క్రింది అడ్డముకు వ్రాయును. ఈ కంపెనీవారు ఆంధ్రప్రదేశ్, విశేష కాలము నుండి మోటారు వక్రమున ప్రసిద్ధిచెంది మహానాణ్యము, రాజులు, జమీందారులచే అభిమానింపబడినవారు మీకు కొత్త కాత్సగారి, సాత కాత్సగారి మంచివిగాను తీసియివ్వగలరు. తిరుగ మీ కాత్సను కావలసియెడల అమ్మియివ్వగలరు. ఇట్టి సదుపాయ మిచ్చుటమాత్రమే గలదు. మోటారుబండ్లకు కావలసిన టైర్లు, టూల్సులు యితరసామానముల యావత్తును మీకు చాకగా అమ్మగలరు. మోటారుబండ్లు అడ్డకియ్యగలరు. (41) గ్యాలీ అండ్ కో, బ్రాడ్వే, మదరాసు Galley & Co., 149 Broadway, Madras.

మదరాసు మోటారు ఇంజనీయర్లు

24 జనరల్ పీటర్సన్ డ్డు మాంట్యూర్ డ్డు పోస్టు, మదరాసు

మోటారుబండ్ల యంత్రనిర్మాణమును, సదుపరిధానమును, బోధనాభ్యాసముల గలవరును. ప్రత్యేక గమనిక:- పాఠశాలవిద్యార్థులకు ఉచితముగవలెనని, బోధనాదీకములును ఏర్పాటుచేయబడును. ప్రతినెల ప్రథమమున క్లాసు ప్రారంభ భయమును, తిరుగులై నవైనాకరికి శిష్యాగ్రహీతయగును. స్వల్ప సంఖ్యయే దీనికొరబడును. మేనేజరుగారికి వ్రాసికొనవలెను.

శ్రేష్ఠమయిన డోడువతులు

అంబులెట్టులు	భరతేరి	1-కి రూ 8, 6, 5, 3, 2
జబ్బాటి	"	4, 3, 2-8
చురగు	"	2, 1-8, 1
కస్తూరి	"	3, 2, 1-8
సన్నీరు	"	1, అ. 12, 8

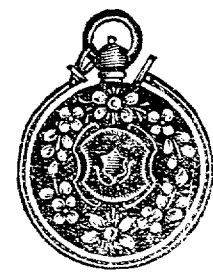
విలియం అండు కో, చామరాడపేట, పెంగుళూరు సిటీ

ఆనంద ఫాక్టరీవేనా

గర వన్నెగల బంగారు నిబ్బకలము. ఎక్కువగా ఇ.కివట్టుటకు పెద్ద కొళాయియన్నది. బాలురకు, వ్యాపారస్థులకు అత్యంత ఉపయోగము. వెల రూ. ౧-౧౨-౦.

వలయువారు:- ఆర్. వేంకటేశ్వరు అన్ డ్కో, లోక్ సేక్యర్ మద్రాసు అని వ్రాయవలయును.

Grand Clearance Sale Rs. 2-0-0 సొగసైన జూబిలిఫాకెట్టు గడియారము. ముందువెల రూ 4-0-0 యిప్పుటివెల రూ 2-0-0 5 సంవత్సరముల గ్యారంటీ.

యాగడియారము మేను యిదివరకు రూ 4-0-0 వేలవేల గడియారములు విక్రయించితిమి. మాస్టరుక్లియర్ చేసి దానికల్ల సగంధరకు అమ్ముచున్నాను. యా గడియారము 2 మాద్యదే మైన సామానులలో చేసి సీతలో నుండి నేరుగా రప్పించియున్నాము. ఇదిమాపుకు సొగసుగా వుండును.

ఇతరకంఫెలో యంతరికక్రమ భుక్తు దొరకుడు. యీ లాభ కరమైన సమయము తప్పియెడల మరుసమయము దొరుకుదు. జనవరి 25 తేదీవరకు రూ 2-0-0 విక్రయించబడును. డైర్యలక్సీ అండు కంపెనీ. 8, ఇరుళిప్పకవిధి, మదరాసు.

మహామహాపాధ్యాయ బ్రహ్మ శ్రీ కొక్కొండ వెంకటరత్నకవి విరచిత గ్రంథములు కొద్దిప్రతులు గలవు. వలయువారి క్రింది విలాసమునకు వ్రాసికొనవలెను. 1 దీర్ఘశ్లోకము 2-0-0 2 కొక్కొండ మాహాత్మ్యము ౦-౧౨-౦ 3 సింహాచల యాత్ర ౦-౪-౦ 4 గోదావరి వర్ణనము ౦-౫-౦ 5 వియోగి దీక్షితచరిత్రము ౦-౪-౦ 6 సరకాసురవిజయ వ్యాయోగము ౦-౪-౦ కొక్కొండ కుమారనరసింహం, రాజమహేంద్రవరము (251)

ఆదిపచ్చికాన లేక జిన్ను తులం 18 రూ. 3-4-0 కస్తూరి తులం ౧ కి రూ 30-0-0 అన్యుతాంజనం డిపో, 7, తంబుకెట్టివీధి, మదరాసు.

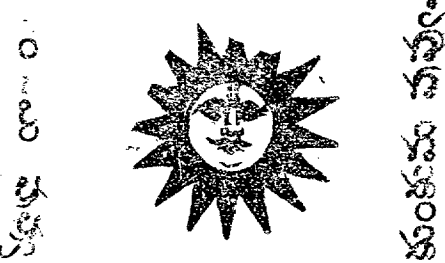
మోహినీ తైలము

5 తులముల నూనె సీసా 1-8 వెల 0-12-0 ఇది మెదడుకు చలువ జేయును. కండ్లముంటును మాన్పును వెండ్రుకలు పెరుగును వెండ్రుకలు రాలకుండును. వెండ్రుకలు నునుపు చేరును. మనోహరముగా నుండును. సువాసన గలిగియుండును.

ఇది మనోహరముజేయు విద్యాభ్యాస, వీధిదర్శన, ఉద్యోగములు మొదలగు వారికి నుఖవీధి, విశ్రాంతి నిచ్చును. అమ్మతాంజనం డిపో, 109, శ్రీరామ్ డ్డు, బొంబాయి 7, తంబుకెట్టివీధి, మదరాసు.

కుంకుమపువ్వు

స్వచ్ఛమును నిర్మలమును సుగంధి కుంకుమపువ్వు మాచిద్ర దొరకును. కొనుగోదా సూర్యమూర్తి గమనింపును. కరస్పాండ్లను మొదలగువని ఇంగ్లీషున వ్రాయవలయును:- ఎస్ నారాయణ అండు కంపెనీ. (53) 21, హమ్మింగ్విధి, బొంబాయి.

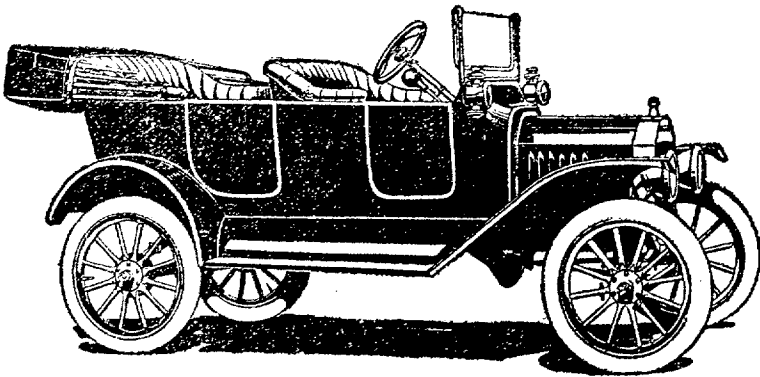
సర్వకోగ కుతారము. ఈ క్రింద కనబడిన మందును కాలజేద భేదములేక ఆశాలవృద్ధులకు శ్రీపురుష తిరువురును నేరించిన ఎప్పుడును నిరోధముగ నుండగలరు. మరనమంజరి మాత్రము. 40 గల డబ్బీక్రయము రూ 1-0-0 రాజవైద్యనారాయణాజీ కేశవజీ (188) 20 చీబాలబార్ కోడు మద్రాసు.

ఇశాం! ఇండియామహిమ ఇశాం! ఈ పుస్తకమునందు ఇండియాజేతుయొక్క విశేష విశేషములను అనేక శాస్త్రములలోనుండి గ్రహించి లోకజేతునును గోరి ప్రకటించి యున్నాము. ఇండియాజేతులో జన్మించిన ప్రతిమనుష్యుడును అవశ్యముగా జరుగవలయును. ఈ పుస్తకమునకు వెలలేదు. తపాలాఖర్చులేదు. వైద్యశాస్త్రి మణిశంకర్ గోవింద్, ఆకంకిగ్రహ జ్యోతిషశాల, 157 బ్రాడ్వే, 98 మాంట్యూర్ డ్డు, మదరాసు.

ఫోర్టు టూరింగు మోటారు బండి

5 గురు కూర్చుండుటకు వీలైనది.

పై కప్పు చుడుసీసరు ముందుండు ఎలక్ట్రిక్కుడివములు, బిగులు, స్పీడ్ మీటరు, వనిముట్లు సహా వెల రూ. 2600 లు. ఈ బండిని ముఖ్యముగా కొనవలెను. ఏలిన నెల ఇది అందరికిని గూడ సుఖమొగించును. ప్రత్యేకముగా సామగ్రిలతో ప్రవీణులగు పరివాండలకు సీబండ్లు చేయించబడినవి. ఈ బండ్లు చాలశీతల చాలమృదక గలవిగాను మీకి మరలమృదువు చాలతక్కువ. ఈ బండ్లు ఇన్నోవేటివ్ చేసి ఈ బండ్లకు పునరాగింపి ఆకస్మాత్తుచాల బలమైందిగాని చాల తేలికగాను విలువ మోయు. ప్రశంసలందు పాడెరుగుచున్న మోటారు

బండ్లలో ఫోర్టుబండ్లు సగపాటుకన్న హెచ్చుగా నున్నవి. ఈ బండ్లకు మీరు కెట్టుబడి పెట్టినసొమ్ము తిరుగు సర్దిదియోగమే. ఈ బండ్లమీద ప్రశంసలను దన్ని కేశములలోను ప్రయాణము చేయవచ్చును. కాని దీనిని ఇచ్చుడే కొనదు. ఈ సె 20 యన తేదీ నాటికి 80 బండ్లు ప్రియలో నచ్చును. పిమ్మట ఆకాశంకము కలగకుండ ముందుగానే మాకు వ్రాయుడు.

మాచిలాసము:- ఓక్స్ అండు కంపెనీ, మదరాసు.